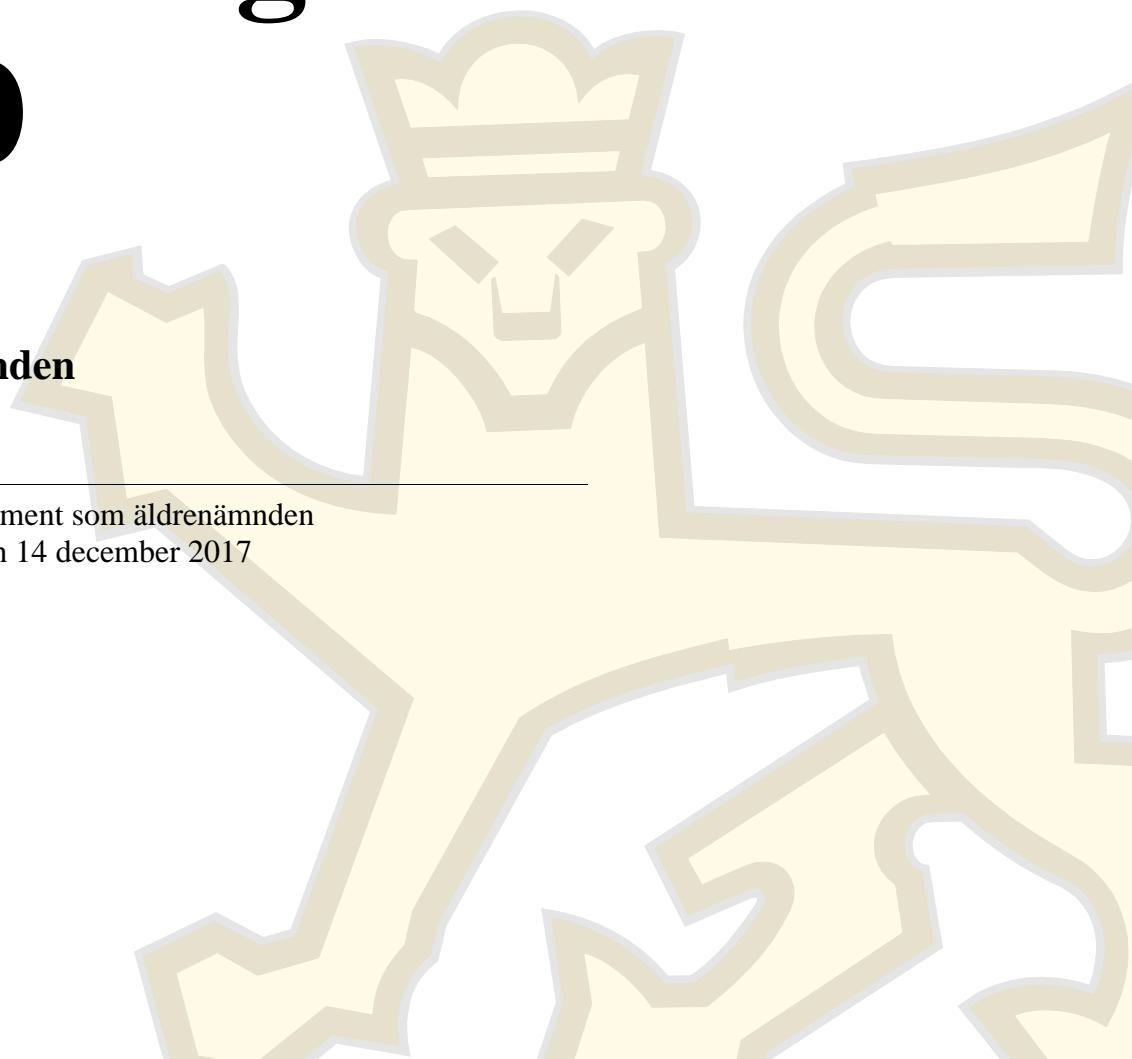

Verksamhetsplan och budget 2018- 2020

För äldrenämnden

Ett aktiverande dokument som äldrenämnden
fattade beslut om den 14 december 2017

Dokument-ID [XX-00-00]	Dokumentnamn Verksamhetsplan och budget 2018	Fastställd av Äldrenämnden	Gäller från 2018-01-01	Sida 1 (62)
Diarienummer ALN-2017-0646	Berörd verksamhet Äldrenämnden	Dokumentansvarig Carina Juhlin	Reviderad	

Inledning

Nämndens uppdrag

Äldrenämnden deltar i samhällsutvecklingen och ansvarar för service, vård och omsorg i ordinärt eller särskilt boende till personer 65 år och äldre, i de fall personerna har behov av sådana insatser på grund av nedsatt funktionsförmåga.¹ Nämnden ansvarar även för öppna insatser och förebyggande verksamhet för personer 65 år och äldre.

Äldrenämnden har också det särskilda uppdraget att samordna WHO-projektet Äldrevänlig stad vid Uppsala kommun, samt att utveckla en socialt och ekonomiskt hållbar strategi i äldrefrågorna och göra denna till en angelägenhet för hela staden. Arbetet genomförs i samarbete med kommunens övriga förvaltningar och med stöd av WHO:s ramverk för den äldrevänliga staden.

Nämnden arbetar främst utifrån socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen samt de olika policybeslut och riktlinjer som kommunfullmäktige och äldrenämnden antagit.

Omvärd och förutsättningar

Förutsättningarna i kommunen är förhållandevis goda. Arbetslösheten är låg och framtidstron stark. Samtidigt är den ekonomiska situationen för kommunen en utmaning som måste mötas. Kostnaderna har varit höga under flera mandatperioder och verksamheten måste granskas utgiftspost för utgiftspost. Prioriteringarna som behöver göras är svåra men målet är självklart: Varje skattekrona ska användas på ett sätt som gynnar en långsiktigt hållbar välfärd och ett jämställt samhälle.

Kommunen får allt fler invånare, vilket innebär ett ökat behov av vård- och omsorgsinsatser. Åldersstrukturen i Uppsala kommun förändras de kommande åren. Antalet barn och ungdomar i skolåldern förväntas öka, men det är äldre personer som står för den största befolkningsökningen. Inom drygt tio år fördubblas antalet personer som är 80 år och äldre. Åldersgruppen utgör samtidigt äldrenämndens huvudsakliga målgrupp, med tre fjärdedelar av insatsvolymen.

Den kraftiga ökningen av antalet äldre kommer att ställa stora krav på den kommunala äldreomsorgen. Samtidigt är engagemang från andra aktörer avgörande för möjligheterna att möta utvecklingen utifrån ett brett äldreperspektiv. Livsmiljöer, boende, gator, kommunikationer, kultur- och serviceutbud med mera behöver i högre grad utformas med tanke på äldre personers behov och förutsättningar. En mångfald faktorer är av betydelse för

---

¹ Gäller inte de som omfattas av Lagen om stöd till vissa funktionshindrade (LSS) och/eller tillhör socialpsykiatriens målgrupp.

ett långt liv med god hälsa och oberoende. Den aktivitet och samverkan som utvecklas de närmaste åren kommer också vara mycket avgörande för situationen om tio år. Inom arbetet med Äldrevänlig stad identifieras flera utvecklingsområden. Till exempel så är äldres bostadsförhållanden ofta knutna till upplevd livskvalitet, möjlighet till ett hälsosamt liv och självständigt åldrande.

För att kunna tillgodose medborgarnas behov på sikt krävs ett långsiktigt förebyggande arbete. Därigenom kan också behovet av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser minska. De ekonomiska förutsättningarna är en stor utmaning inom vård- och omsorgsområdet. Trots besparingskrav behöver de långsiktiga förebyggande och tidiga insatserna prioriteras. Förebyggande och tidiga insatser behöver även i högre grad nå de äldre där behovet av dessa insatser är som störst. Genom detta kan både effekterna i form av ökad livskvalitet och förbättrad folkhälsa, samt en hållbar ekonomisk utveckling för kommunen maximeras.

En utvecklad samverkan mellan kommunens nämnder och bolagsstyrelser, samt med näringsliv och ideella organisationer ger utvecklingsmöjligheter som resulterar i nya stödinsatser som bättre kan möta äldres behov. Civilsamhället ska också ges möjlighet till att öka utbudet av aktiviteter för förärrad folkhälsa bland äldre. En nära samverkan mellan kommun och region är också en förutsättning för att invånarna ska få tillgång till kvalificerade vård- och omsorgsinsatser. Samverkan med regionen är avgörande för att vi ska komma i hamn kring bland annat nya regelverk som träder i kraft under 2018.

Prognoser för planperioden 2018-2020

Under planperioden sker en kontinuerlig ökning av antalet äldre personer i kommunen, se tabell 1. Framförallt sker en procentuellt större ökning av de som är 80 år eller äldre, särskilt under den senare delen av perioden. Totalt förväntas den äldre befolkningen öka med drygt tio procent räknat från år 2017 t.o.m. 2020. Mot bakgrund av den demografiska utvecklingen förväntas bl.a. behovet av vård- och omsorgsboende öka. Under planperioden bedöms behovet motsvara tillkomsten av ytterligare cirka tre vård- och omsorgsboenden.

Tabell 1: Absolut och relativ befolkningsökning i de äldre åldersgrupperna i Uppsala, 2017-2020 (Källa: Kommunprognos)

År	65-79	Ökning (n)	Ökning %	80-w	Ökning (n)	Ökning %	65 +	Ökning (n)	Ökning %
<i>Basår</i> 2016	27 238			8 529			35 767		
2017	28 030	792	2,9 %	8 770	241	2,8 %	36 800	1033	2,9 %
2018	28 670	640	2,3 %	9 060	290	3,3 %	37 730	930	2,5 %
2019	29 310	640	2,2 %	9 380	320	3,5 %	38 690	960	2,5 %
2020	29 830	520	1,8 %	9 700	320	3,4 %	39 530	840	2,2 %
2017-2020		2 592	9,5 %		1 171	13,7 %		3 763	10,5 %

Politisk plattform

Under åren 2018-20 avser äldrenämnden genom denna verksamhetsplanering skapa bättre förutsättningar för att kunna möta ett flertal utmaningar, varav de största är:

- Ett ökat antal personer som blir allt äldre vilket, trots att många äldre blir friskare, förväntas leda till ett ökat behov av vård och omsorg.
- Brister i tillgång till kompetens, vad gäller framförallt rätt antal personer med relevant kompetens, i de flesta kategorier från nyutexaminerade undersköterskor till kvalificerade chefer.
- Ett ökande behov av digitalisering i syfte att verksamhetsutveckla, tänka nytt samt förändra och förbättra arbetssätt. Detta kräver god kännedom om den egna verksamheten och förståelse för vad digitaliseringen kan bidra med.
- De ekonomiska förutsättningarna inom vård- och omsorgsområdet, där nämndens uppdrag ska genomföras med i princip samma mängd ekonomiska resurser som tidigare år.

För att möta dessa utmaningar avser äldrenämnden att även på lämpligt sätt stärka möjligheten att använda verktyg som innovation² och förebyggande aktiviteter i syfte att bättre möta äldres behov. Därigenom kan också behovet på sikt av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser komma att minska.

Äldrenämndens insatser ska utgå från ett synsätt med individen i centrum. För att säkra detta har nämnden antagit en uppsättning värdebegrepp, TITORB³, som ska genomsyra insatserna. Äldrenämnden arbetar även enligt arbetsmetoden individens behov i centrum (IBIC⁴).

Utgångspunkten för nämndens verksamhet är att medborgarna i största möjliga utsträckning har möjlighet till egenmakt och inflytande. Individen ska bemötas utifrån just sina förutsättningar och insatser ska svara mot medborgares behov oavsett kön, könsidentitet/könsuttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, ålder, social bakgrund, sexualitet eller funktionsförmåga. Individens delaktighet ska också stärkas i utredning, planering och genomförande av insats, samt i uppföljning av beslutad insats.

² Äldrenämnden ansluter sig till den breda definition av innovation som Sveriges Kommuner och Landsting antagit. Innovation är enligt denna definition något som är nytt, nyttigt och som blir nyttiggjort (alltså används). Med den definitionen breddas begreppet från att tidigare ofta associerats enbart med teknik. För att en innovation faktiskt ska leda till en förbättring måste dessutom användarna av det nya involveras i hela processen genom så kallad användardriven innovation – som ibland också går under begrepp som behovsdriven utveckling eller tjänstedesign.

³ Äldrenämnden i Uppsala kommun har antagit sex värdebegrepp, som tillsammans med den nationella värdegrunden utgör grunden för den lokala äldreomsorgen. TITORB står för Trygghet, inflytande, tillgänglighet, oberoende, respekt och bemötande.

⁴ IBIC-modellen används i biståndshandläggningen som ett behovsriktat arbetssätt med individen i centrum.

Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget

Äldrenämndens verksamhetsplan och budget beskriver hur nämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2018-2020 samt nämndens mål kopplade till det egna uppdraget. Utifrån de nio inriktningsmålen i Mål och budget har kommunfullmäktige delat ut totalt 36 uppdrag till äldrenämnden. I verksamhetsplanen konkretiseras hur nämnden avser att arbeta med uppdragen för att kunna bidra till måluppfyllelse av de kommunövergripande inriktningsmålen. Äldrenämnden har dessutom formulerat tre egna nämndmål (inom ekonomi, vård och omsorg och bostäder), som komplement till de kommunövergripande inriktningsmålen och med syftet att tydliggöra styrningen och särskilt prioritera nämndens kärnområden.

Nämnden följer upp sin verksamhetsplan och budget i samband med kommunens gemensamma uppföljning per april, delårsbokslutet per augusti och årsbokslutet. Nämnden ansvarar för att löpande följa upp och analysera utvecklingen inom sina respektive verksamhetsområden.

I samband med att nämnden beslutar om sin verksamhetsplan och budget beslutar den även om sin plan för intern kontroll. Äldreförvaltningen ansvarar för att omsätta planerna i praktisk handling.

Begrepp som används i verksamhetsplanen

Inriktningsmål	Kommunfullmäktiges mål i <i>Mål och budget</i> . Nämnden konkretiserar inriktningsmålen genom att beskriva åtgärder till uppdragen och vid behov komplettera med egna nämndmål, strategier och åtgärder.
Uppdrag	Kommunfullmäktiges uppdrag till nämnden i <i>Mål och budget</i> . Nämnden tar fram åtgärder för att beskriva hur nämnden genomför uppdragen. Vid behov kan nämnden också ta fram strategier för genomförandet av uppdragen.
Nämndmål	Nämnden kan för att bidra till måloppfyllelse konkretisera inriktningsmålen genom att formulera egna nämndmål med tillhörande strategier och åtgärder.
Budget	Nämndens budget utgår från <i>Mål och budget</i> och preciseras i nämndens detaljbudget. Nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi redovisar budgeten separat för de båda rollerna.
Strategi	Visar nämndens långsiktiga vägval för hur den ska nå sina mål. Nämnden tar i sina strategier även hänsyn till kommunens program och policyer. Nämnden kan i beskrivningen av sina strategier visa vad som behöver göras även bortom 2018 för att sätta in åtgärderna i ett sammanhang.
Åtgärd	Visar vilka initiativ nämnden tar för att förverkliga sina strategier och uppdrag. Det kan exempelvis handla om att nämnden gör riktade satsningar, fattar nödvändiga beslut, tillsätter en utredning eller startar en försöksverksamhet. Åtgärder för att öka jämställdheten ska alltid övervägas. För nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi behöver det framgå om åtgärden enbart gäller för egenregin eller om den gäller alla.
Förväntad effekt	Konkretiserar en åtgärd och beskriver vad den ska leda till. Underlättar på så sätt uppföljningen av åtgärder.
Styrdokument	Visar om åtgärden finns i, eller kan kopplas till genomförandet av, ett befintligt styrdokument (t.ex. program eller handlingsplan).

Innehållsförteckning

Inledning	1
Nämndens uppdrag	1
Omvärld och förutsättningar	1
Prognoser för planperioden 2018-2020	2
Politisk plattform	3
Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget.....	4
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1 Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi	7
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2 Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i	13
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 3 Uppsala stad och landsbygd ska växa smart och hållbart.....	16
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 4 Uppsala ska vara jämlikt, med goda levnadsvillkor för invånarna.....	25
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 5 Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete	28
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 6 Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande.....	34
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 7 I Uppsala ska invånare leva ett oberoende liv och få stöd, vård och omsorg utifrån sina behov	35
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8 Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället.....	47
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 9 Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala.....	53
Budget 2018.....	58
Äldrenämndens budget 2018.....	59
Nämndens investeringsbudget 2017 - 2020	59
Bilaga 1 Styrdokument.....	60
Bilaga 2 Uppföljningsplan	61
Inledning.....	61
Äldrenämndens uppföljning	61
Bilaga 3 Nämndens nyckeltal.....	62
Bilaga 4 Internkontrollplan	62

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1

Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Äldrenämndens mål: Äldrenämnden ska använda sina ekonomiska resurser på ett hållbart sätt

Äldrenämnden ska ha en ekonomi i balans. Hållbar ekonomisk utveckling är en av förutsättningarna för välfärd och behövs för att säkra människors sociala trygghet. En hållbar ekonomi innebär att kostnaderna inte överstiger intäkterna och att kostnaderna inte överförs på andra aktörer eller kommande generationer. Samtidigt måste det finnas utrymme för både kvalitetsförbättringar och nödvändiga investeringar.

Förutsättningarna för en hållbar ekonomi skapas i en hållbar verksamhet. Därför kommer nämnden arbeta för att stärka förutsättningarna för en samordnad styrning och uppföljning kopplat till de olika styr signaler som ligger till grund för nämndens arbete.

Nämndens åtgärd	Förväntade effekter av åtgärden
Månatlig uppföljning med fokus på resultat och prognos kopplat till utfall och budget	Bättre förutsättningar för styrning och framtagande av lämpliga riktade åtgärder för att nå en ekonomi i balans.
Stärka samordningen av ekonomiska och verksamhetsspecifika styr signaler	Bättre förutsättningar för att koppla verksamhetsrelaterade utfall till ekonomiska resultat Bättre planeringsförutsättningar för nämndens verksamheter. Ökade kunskaper om vad inom verksamheten som är kostnadsdrivande. Bättre förutsättningar för framtagande av lämpliga riktade åtgärder för att nå en ekonomi i balans.
Genomföra översyn kring taxor och avgifter för brukare inom kommunen	Ökad tydlighet kring taxor och avgifter för nämnden och för brukare och anhöriga.
Implementera nämndens kommunikationsplan	Ökade kunskaper hos nämndens medarbetare om vad som är nämndens mål och prioriteringar. Bättre förutsättningar för nämndens medarbetare att i sitt arbete stärka nämndens ekonomiska ambitioner.
Arbeta vidare med projektet heltid som norm, bl.a. genom nya arbetssätt som delad personal (egen regi)	Mer effektiv bemanning och resursplanering.
Samutnyttja fordon mellan verksamheter över dygnet (egen regi)	Ökad effektivitet vid nyttjande och nyinköp av fordon.
Samlokalisering av verksamheter (egen regi)	Mer effektiv användning av lokaler inom berörda verksamheter. Ökad kvalitet för brukarna inom berörda verksamheter.

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Månadsvis rapportering och uppföljning av nämndens resultat och prognos

Uppföljning: Tertialvis rapportering och uppföljning av kostnadsutveckling kopplat till heltid som norm

Uppdrag 1.1: Aktivt och strategiskt söka extern finansiering

Den demografiska utvecklingen med ett ökat antal äldre innebär utmaningar för nämnden i att ha en ekonomi i balans och genomföra kvalitetsförbättringar i verksamheten. De möjligheter som finns till expansiva satsningar genom särskilda statsbidrag och stimulansmedel ska därför tillvaratas. Även andra initiativ som bidrar till en mer resursstark och ekonomiskt hållbar förvaltning ska stödjas.

Nämndens åtgärd	Förväntade effekter av åtgärden
Aktivt söka de statsbidrag och särskilda stimulansmedel som regeringen aviserat inom äldreområdet under 2018	Kvalitetsförbättringar/kvalitetsutveckling för brukare och verksamhetsutveckling i verksamheten. Ökade möjligheter till extern finansiering som i sin tur bidrar till en mer resursstark och ekonomisk hållbar förvaltning Ökad bemanning
Aktivt och strategiskt bevaka/undersöka andra möjligheter till extern finansiering	Kvalitetsförbättringar i verksamheten. Ökade möjligheter till extern finansiering som i sin tur bidrar till en mer resursstark och ekonomisk hållbar förvaltning.
Identifiera de personer vars insatser är återsökningsbara från Migrationsverket och eftersök ersättning för kommunens kostnader	Säkerställande av att kommunen inte missar intäkter för återsökning från Migrationsverket

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering per tertial om ansökningar och erhållna stimulansmedel och statsbidrag

Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut om bemanningssituationen kopplat till aktuella stimulansmedel för ökad bemanning

Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut om antalet personer som fått insatser som kan eftersökas från Migrationsverket i relation till möjligt antal personer i enlighet med tillgänglig statistik

Uppdrag 1.2: Tydliggöra hur digitaliseringens möjligheter ska användas och dess utmaningar hanteras i verksamhetsplanering och affärsutveckling så att utvecklingen kan drivas så samlat och effektivt som möjligt

Verksamheterna inom äldrenämnden är under stor omvandling. Ny teknik, utvecklade processer, lagar samt tillämpningsmöjligheter förändrar hur verksamheten kan bedrivas. Lösningar, som e-tjänster och digitala hjälpmedel behövs för att komplettera kommuninnevånarnas behov av traditionella kommunala insatser samtidigt som livskvalitet och självständighet stärks och ohälsa förebyggs. Äldrenämnden måste ha ändamålsenliga stöd för att följa upp verksamheternas kvalitet och effektivitet, samt få heltäckande beslutsunderlag för verksamhetsstyrning.

Projektet HVO 2019 har som målsättning att Uppsala kommun år 2019 ska ha en systemlösning som bidrar till att lösa välfärdsutmaningarna, samtidigt som kvalitet och hållbarhet säkras. Konkret betyder detta att arbetssätt och IT-miljö ses över.

Teknikutvecklingen inom nämndens verksamheter behöver bygga på upplevda behov hos dessa verksamheter. Äldrenämnden behöver därför stärka insatserna för att bygga upp mer kompetens och kapacitet för behovsdriven innovation. Detta görs genom utbildning i behovsdriven innovation till chefer och medarbetare och genom att bygga upp nätverk av resurspersoner i verksamheterna. Genom detta främjas en mottaglighet för införande och användning av ny teknik i verksamheterna.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Skapa förutsättningar för att främja innovation och digitalisering i nämndens olika verksamheter	Policy och strategisk plan för IT-utveckling och digitalisering i Uppsala kommun (2015)	Ökad kompetens, mottaglighet och kapacitet för behovsdriven innovation i nämndens verksamheter.
Medverka i projekt HVO 2019	Policy och strategisk plan för IT-utveckling och digitalisering i Uppsala kommun (2015)	Systemlösning som bidrar till att lösa ökande välfärdsutmaningar och att säkra kvalitet och hållbarhet på lång sikt.
Öka användningen av mobila digitala verktyg i vardagsarbetet runt brukare (t.ex. dokumentation på plats hos brukare)	Policy och strategisk plan för IT-utveckling och digitalisering i Uppsala kommun (2015)	Säkrare dokumentation och uppföljning av insatser Minskade resurser läggs på manuella och icke värdeskapande moment.

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering per tertial om statusen för planerade aktiviteter/åtgärder inom projekt HVO 2019

Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut om utvecklingen av användning av mobila digitala verktyg

Uppdrag 1.4: Genomföra analyser för jämställdhetsbudgetering inom minst ett nytt utvecklingsområde årligen samt att utifrån analys ta fram åtgärder i syfte att minska ojämställdhet

Äldrenämnden ska ha en verksamhet där kvinnor och män har lika rättigheter samt ges lika villkor och möjligheter att själva forma sina liv och bidra till samhällets utveckling. Nämndens resurser ska därför fördelas jämställt.

För att äldrenämndens resurser ska fördelas jämställt behövs jämställdhetsbudgetering. Syftet är att säkerställa att kommunal verksamhet når både män och kvinnor i enlighet med deras behov. Nämndens budgetarbete ska därför bedrivas på ett sådant sätt att effekter och konsekvenser för jämställdheten finns med vid beslut om inriktning och fördelning av resurser.

Kunskaperna om hur nämndens resurser har fördelats mellan kvinnor och män behöver höjas. Analyser för jämställdhetsbudgetering har därför påbörjats inom såväl öppna förebyggande insatser som inom hemvården för att förbättra kunskapsläget och kunna ta fram förslag på åtgärder för att minska ojämställdheten.

I biståndshandläggningen används IBIC-modellen som är ett behovsriktat arbetssätt med individen i centrum. Med arbetsverktyget IBIC i handläggningsprocessen förtydligas kvinnors och mäns makt och inflytande genom:

- Behovsriktat arbetssätt med individen i centrum oavsett kön
- Systematiskt arbetssätt som omfattar handläggning, genomförande och uppföljning. Processen följer brukaren hela vägen.
- En strukturerad dokumentation, vilken bygger på en nationell informationsstruktur. Detta gör att brukarens egna behov lyfts fram oavsett kön, ålder, etnicitet eller sexualitet.

Bättre verktyg (IT-system) är därtill nödvändigt för att kunna ta fram mer detaljerad statistik på insatsnivå och genomföra mer omfattande analyser inom hemvården.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Slutföra analyser för jämställdhetsbudgetering inom verksamhetsområdena träffpunkter och seniorrestauranger under 2018	Riktlinje för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR, CEMR-artikel 6,9,10.	Ökad kunskap om resursfördelning mellan kvinnor och män inom området.
Att utifrån analys av träffpunkter och seniorrestauranger ta fram åtgärder för att minska eventuell ojämställdhet	Riktlinje för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR, CEMR-artikel 6,9,10.	Jämställd resursfördelning inom området
Fortsätta det påbörjade arbetet med att genomföra analyser för jämställdhetsbudgetering inom verksamhetsområdet uppsökande hembesök och föreningsbidrag.	Riktlinje för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR, CEMR-artikel 6,9,10.	Ökad kunskap om resursfördelning mellan kvinnor och män inom området.
Att utifrån analys av uppsökande hembesök och föreningsbidrag ta fram åtgärder i syfte att minska eventuell ojämställdhet.	Riktlinje för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR, CEMR-artikel 6,9,10.	Jämställd resursfördelning inom området

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta det påbörjade arbetet med att genomföra analyser för jämställdhetsbudgetering inom verksamhetsområdet hemvård.	Riktlinje för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR, CEMR-artikel 6,9,10.	Ökad kunskap om resursfördelning mellan kvinnor och män inom området.
Att utifrån analys av hemvården ta fram åtgärder i syfte att minska eventuell ojämställdhet.	Riktlinje för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR, CEMR-artikel 6,9,10.	Jämställd resursfördelning inom området
Delaktighet i kravställande av nytt IT-system. Inom ramen för HVO påverka vilket system vi ska ha och driva på för införande av nytt IT-system som stöder IBIC-modellen och tillåter framtagande av mer detaljerad och könsuppdelad statistik på insatsnivå.	Riktlinje för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR, CEMR-artikel 6,9,10.	Möjlighet till framtagande av mer detaljerad statistik på insatsnivå. Möjliggörande av bättre jämställdhetsanalyser och ökade kunskaper om resursfördelning mellan kvinnor och män.
Fortsätta implementering av IBIC och säkerställa att det nya arbetssättet uppnår de förväntade effekterna på bl.a. likvärdighet och rättsäkerhet	Riktlinje för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR, CEMR-artikel 6,9,10.	Behovsriktat arbetssätt med individen i centrum oavsett kön Jämställd biståndsbedömning En mer strukturerad dokumentation gör att brukarens egna behov lyfts fram oavsett kön, ålder, etnicitet eller sexualitet.

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering per tertial om status/kunskapsläge för jämställdhetsanalyser inom aktuella verksamhetsområden

Uppföljning: Rapportering per tertial om vilka åtgärder i syfte att minska eventuell ojämställdhet som tagits fram och implementerats (Endast aktuellt efter det att jämställdhetsanalys slutförts)

Indikator för att mäta jämställd resursfördelning tas fram i samband med att åtgärder för att minska eventuell ojämställdhet tas fram och implementeras.

Uppdrag 1.5: Genomföra könskonsekvensbeskrivningar i samband med kommande investeringar

Kön är en övergripande och genomgående indelningsgrund, även när den kombineras med andra variabler som t.ex. ålder eller socioekonomiska faktorer. Skillnader i utfall för kvinnor och män kan vara tecken på ojämställdhet, men behöver inte vara det⁵. Äldrenämnden strävar därför efter att utifrån välgrundade beslutsunderlag fatta jämställda beslut för att komma tillrätta med skillnader mellan kvinnor och män, som inte har sakliga skäl i kommande investeringar.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Inför kommande investeringar säkerställa att könskonsekvensbeskrivning är genomförd.	Riktlinje för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR, CEMR-artikel 6,9,10.	Jämställd resursfördelning inom området. Beslut som berör kvinnor och män ska innehålla en beskrivning av vilka konsekvenser beslutet får för invånarna, exempelvis vid bemötande, service eller fördelning av resurser.

Uppdrag 1.6: Ta fram en långsiktig investeringsplan

Äldrenämnden ska ta fram en plan där det framgår vilket år investeringar behövs och är möjliga att utföra. Äldrenämnden har för år 2018 tilldelats en investeringsram om 14 miljoner kronor.

Nämndens åtgärd	Förväntade effekter av åtgärden
Upprätta en långsiktig plan för investeringar utifrån nämndens investeringsbudget.	Att skapa kapacitet för att möta de behov som nämndens växande målgrupp har.

⁵https://skl.se/demokratiledningstyrning/manskligarattigheterjamstalldhet/jamstalldhet/checklistajamstalldabeslut_5811.html (2017-11-02)

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2

Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i

Uppdrag 2.1: Underlätta för innovationer i den egna verksamheten och utgöra testbädd för ny teknik, smarta tjänster och klimatsmarta innovationer

Genom samarbete med akademien, t.ex. Uppsala universitet, bör nämnden öppna upp för testbäddsverksamhet inom egen regin. Ytterligare satsningar för kvalitet, effektivitet men även förbättrade arbetsvillkor för vårdpersonal är testpiloter kopplat till ny s.k. välfärdsteknik och annan digitalisering. Det vill säga digitala hjälpmedel och smarta tjänster för att underlätta för vårdpersonal och göra de äldre mer oberoende. Egen regi kommer att utgöra testbädd för olika innovativa lösningar.

Nämndens verksamheter (exempelvis vård- och omsorgsboenden) erbjuder trådlöst nätverk i varierande omfattning. Behov finns av att fastslå riktlinjer och principer om tillgång till trådlöst internet inom nämndens verksamheter. Som ett första steg i detta deltar nämnden i den kommunövergripande utredningen kring sådana principer.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Inom testbäddsverksamhet för ny välfärdsteknik och digitalisering för egen regin genomföra testprojekt. (Gäller endast egen regi)	Policy och strategisk plan för IT-utveckling och digitalisering i Uppsala kommun (2015)	Ökad trygghet och självständighet för brukare Effektiviseringar och kostnadsbesparingar Ökad attraktivitet för vård- och omsorgsyrken
Delta i kommunens pågående arbete/utredning kring kommungemensamma principer gällande att erbjuda trådlöst publikt nätverk till medborgare inom Uppsala kommuns verksamheter.	Policy och strategisk plan för IT-utveckling och digitalisering i Uppsala kommun (2015)	Generella riktlinjer/principer som stöd för framtagande av nämnspecifika riktlinjer/principer om trådlöst nätverk inom nämndens verksamheter.
Med stöd av kommungemensamma principer fastslå nämnspecifika principer gällande att erbjuda trådlöst publikt nätverk till medborgare inom nämndens verksamheter	Policy och strategisk plan för IT-utveckling och digitalisering i Uppsala kommun (2015)	Tydliggörande av förutsättningar för erbjudande av trådlöst publikt nätverk inom nämndens verksamheter

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering per tertial om statusen av status för den kommungemensamma utredningen samt för arbetet med nämnspecifika principer för trådlöst publika nätverk.

Uppföljning: Rapportering per tertial om igångsatta testprojekt inom egen regin.

Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning	Trend
Antal igångsatta testprojekt inom egen regin under 2018	-	-	4	-
Boendeplatser i särskilt boende där den äldre har möjlighet till internetuppkoppling i det egna rummet/lägenheten, andel (%) 2017 Kolada (U23407)	44	47 (R9)	öka	↘

Uppdrag 2.2: Utifrån genomförd nollmätning stärka platsvarumärket Uppsala

Äldrenämnden kommer att arbeta med att stärka platsvarumärket ur ett äldreperspektiv i samband med arbetet för en äldrevänlig stad. En omfattande baslinjebedömning utifrån WHO:s mall har gjorts i form av rundabordskonferenser med ett stort antal av kommunen äldre. Under rundabordskonferenserna fick de äldre svara på påståenden om Uppsalas äldrevänlighet inom åtta fokusområden.

Utifrån resultatet av konferenserna kommer en handlingsplan att tas fram under första halvåret 2018 med aktiviteter för att förbättra Uppsalas äldrevänlighet. Dessa aktiviteter kommer sedan att implementeras under de nästkommande åren. Målet är att implementeringen av handlingsplanen ska bidra till att stärka Uppsalas platsvarumärke utifrån ett äldreperspektiv. Resultatet av implementeringen av handlingsplanen kommer att följas upp år 2021 då en ny baslinjebedömning kommer att genomföras.

Den nollmätning som genomförts av varumärkesplattformen visar på några tydliga områden där kommunen behöver arbeta strategiskt för att stärka Uppsalas platsvarumärke. Äldrenämnden ser därför ett behov av att på kommungemensam nivå under kommande år åter genomföra hela eller delar av undersökningen, för att kunna mäta och följa upp uppdraget framöver.

Varumärkesplattformen ska även stärkas kontinuerligt, i samband med kommunikation och marknadsföring mellan äldrenämnden och kommunens äldre. Detta genom att kommunicera de värden och möjligheter nämnden och kommunen står för, framförallt i relation till nämndens målgrupper. Äldrenämndens varumärke behöver också kommuniceras internt för att stärka nämnden som arbetsplats och identitetsbärare.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Implementera/stärka varumärkesplattformen inom ramen för framtagande och implementering av handlingsplanen för äldrevänlig stad	Varumärkesplattform för varumärket Uppsala (KS 2016)	Stärkt platsvarumärke ur ett äldreperspektiv
Implementera/stärka varumärkesplattformen inom ramen för det nationella och internationella nätverket för äldrevänlig stad	Varumärkesplattform för varumärket Uppsala (KS 2016)	Stärkt platsvarumärke ur ett äldreperspektiv
Implementera/stärka varumärkesplattformen för platsvarumärket i samband med kommunikation och marknadsföring, i form av exempelvis broschyrer, övergripande presentationer, rekryteringar och övriga externa budskap.	Varumärkesplattform för varumärket Uppsala (KS 2016)	Stärkt platsvarumärke ur ett äldreperspektiv

Uppföljning och indikatorer				
Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut inom ramen för äldrevänlig stad om hur äldre ser på Uppsala som en attraktiv kommun att åldras i.				
Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning	Trend
Uppsala är en attraktiv kommun att åldras i (andel positiva 60 år och äldre)	Totalt 69 Kvinnor 69 Män 70	-	öka	↗

Uppdrag 2.9: Stärka krisberedskapen i kommunens alla verksamheter

Extraordinära störningar, händelser och olyckor är ofta komplexa och kan få konsekvenser för flera av kommunens vitala sektorer. De kan vara mer eller mindre synliga och förutsägbara. Det är därför en skyldighet för äldrenämnden att organisera sin samhällsviktiga verksamhet på ett motståndskraftigt sätt samt att ha en beredskap för det oväntade och oförutsägbara. Sårbarhet kan dock inte helt förebyggas och därför måste nämnden försäkra sig om en god krishanteringsförmåga inom den egna organisationen samt hos de utförare som nämnden anlitar. Beredskap måste även finnas för verksamhets specifika störningar, såsom smitta eller andra exceptionella händelser.

Krisberedskapen syftar till att värna om målgruppens liv och hälsa samt de grundläggande värden och funktioner som nämnden ansvarar för. Skador på människor, miljö och egendom ska minimeras, samtidigt som den verksamhet som nämnden ansvarar för ska bedrivas under så normala former som möjligt även vid en allvarligare kris och/eller extraordinär händelse.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utifrån kommungemensam ledningsplan ta fram en nämndspecifik ledningsplan för hantering av störningar inom äldrenämndens verksamhet och ansvarsområde	Ledningsplan inför och vid allvarlig störning (KF 2017)	Ökad beredskap för störningar och kriser inom äldrenämndens verksamhet och ansvarsområde.
Revidera rutiner och handlingsplaner inom nämndens olika verksamheter	Ledningsplan inför och vid allvarlig störning (KF 2017)	Ökad beredskap för störningar och kriser inom äldrenämndens verksamhet och ansvarsområde.

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering per årsbokslut om huruvida nämndspecifik ledningsplan har tagits fram

Uppföljning: Rapportering per tertial om status för revidering av rutiner och handlingsplaner inom nämndens olika verksamheter (endast aktuellt efter det att nämndspecifik ledningsplan tagits fram).

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 3

Uppsala stad och landsbygd ska växa smart och hållbart

Uppdrag 3.1: Utveckla Uppsala till en Smart stad där innovationer, digitalisering och miljö- och klimatdrivet arbete skapar möjligheter att möta samhällets utmaningar på ett effektivt och hållbart sätt

En smart hållbar stad är en innovativ stad som använder informations- och kommunikationstekniker (IKT:er) och andra medel för att förbättra livskvaliteten, effektiviteten hos stadsfunktioner och tjänster och konkurrenskraften, samtidigt som den säkerställer att den uppfyller nuvarande och framtida generationers behov med hänsyn till ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter.

Invånarnas behov, intressen och möjligheter ska styra utvecklingen inom innovationer och digitalisering. Digital information och kommunikation är exempel på tjänster som i högre grad behöver utformas för att möta äldres behov och därigenom möjliggöra ökad livskvalitet för målgruppen. Äldrenämnden kommer därför att verka för innovationer och digitaliseringslösningar som i högre grad kan bidra till en sådan utveckling. Detta sker både genom deltagande i det kommunövergripande arbetet för innovationer och digitalisering och genom nämndspecifika insatser och åtgärder.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Medverka i kommunledningskontorets initiativ gällande Smart stad.	Policy och strategisk plan för IT-utveckling och digitalisering (KF 2015)	Att äldre personer kan nyttja digitaliseringens möjligheter.
Fortsatt medverkan i det kommunövergripande strategiarbetet gällande extern webbnärvaro.	Policy och strategisk plan för IT-utveckling och digitalisering i Uppsala kommun (KF 2015)	Tillgänglig service och informativ webbplats för nämndernas målgrupp.
Öka användningen av mobila digitala verktyg i vardagsarbetet runt brukare (t.ex. dokumentation på plats hos brukare)	Policy och strategisk plan för IT-utveckling och digitalisering i Uppsala kommun (KF 2015)	Säkrare dokumentation och uppföljning av insatser Minskade resurser läggs på manuella och icke värdeskapande moment
Utveckla möjligheterna för brukare och anhöriga att använda digitala informations- och kommunikationstekniker i kontakten med nämndens verksamheter.	Policy och strategisk plan för IT-utveckling och digitalisering i Uppsala kommun (KF 2015)	Ökad tillgänglighet för brukare och anhöriga i kontakten med nämndens verksamheter Tillgänglig service och informativ webbplats för nämndernas målgrupp.

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut om utvecklingen av användning av mobila digitala verktyg

Indikatorer	Nuvärde	Jämför- värde	Mål- sättning	Trend
Informationsindex för kommunens äldreomsorg, 2017 Källa SKL Information till alla (Kolada U20428)	88	91 (R9)	öka	↗

Uppdrag 3.3: Utifrån den sociala kompassen fortsätta utveckla den samordnade planeringsprocessen för hållbar stads- och landsbygdsutveckling

Kommunstyrelsen antog i februari 2017 kartläggningen ”Levnadsvillkor och hälsa i Uppsala kommun”, den s.k. sociala kompassen. Kartläggningen ger en utförlig bild av den socioekonomiska situationen i kommunens delområden och synliggör geografiska mönster. Den är även tänkt att utgöra ett underlag när det gäller att planera och prioritera insatser inom kommunen.

Äldrenämnden ser behovet av att komplettera den framtagna kartläggningen med specifika indikatorer ur ett äldreperspektiv för att få ett bättre underlag för planering av nämndens insatser, något som med fördel kan göras med hjälp av kommunens GIS-plattform och i samverkan med kommunstyrelsen och andra berörda nämnder.

Äldrenämnden bedriver en omfattande öppen förebyggande verksamhet för kommunens äldre. Bland verksamheterna kan nämnas träffpunkter, seniorrestauranger och anhörigstöd. Under 2018 genomför äldrenämnden en kartläggning och utvärdering av Uppsala kommuns öppna förebyggande insatser riktade till äldre medborgare i Uppsala kommun. Syftet med kartläggningen är att skapa underlag för jämförelser och utvärderingar och vidare skapa ett underlag för rekommendationer för förbättringsområden gällande öppna förebyggande insatser.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla äldreperspektivet i stadsplanering och landsbygdsutveckling i samarbete med kommunstyrelsen och plan- och byggnadsnämnden.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning (KF 2016) område 4, fysisk tillgänglighet	En mer hållbar stadsutveckling ur ett äldreperspektiv utifrån ex. tillgänglighet, trygghet, och orienterbarhet för kommunens äldre.
Komplettera den sociala kompassen med ytterligare kartläggningar ur ett äldreperspektiv, bl.a. inom ramen för GIS-verktyget.	Riktlinje för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR, CEMR-artikel 6,9,10.	Ökade kunskaper om, och bättre beslutsunderlag för, vilka insatser/aktiviteter som nämnden bör prioritera och hur dessa bör fördelas geografiskt.
Genomföra utredning inom öppna förebyggande insatser.		Ökade kunskaper om, och bättre beslutsunderlag för, vilka insatser/aktiviteter inom det öppna förebyggande området som nämnden bör prioritera och hur dessa bör fördelas utifrån geografi, demografi och socioekonomi. Intern verksamhetsutveckling inom området öppna förebyggande.
Uppföljning och indikatorer		
Uppföljning: Rapportering per tertiäl av status för stärkt kunskapsläge/kunskapsunderlag för planering och förbättring av nämndens insatser.		

Uppdrag 3.6: Stärk arbetet med att förebygga och förhindra social oro samt öka tryggheten

Brottsförebyggande rådet (BRÅ) har i den nationella trygghetsundersökningen 2016 genomfört en omfattande kartläggning av olika gruppers trygghetsupplevelser, bl.a. i det egna bostadsområdet. Undersökningen visar att äldre kvinnor (75-79 år, åldersgruppen 80 år och äldre ingår inte i undersökningen) är den grupp som i överlägset högst utsträckning undviker att gå ut på grund av otrygghet, även om andelen har sjunkit under den senaste tioårsperioden.

Det finns därför ett uppenbart behov, både ur ett äldreperspektiv och ur ett jämställdhetsperspektiv att nämnden prioriterar och lyfter trygghetsfrågan ytterligare. Då stadsplaneringsprocessen till största delen ligger utanför nämndens kontroll krävs en god samverkan med andra berörda kommunala nämnder och externa parter, något som kommer att uppmärksammas bl.a. inom ramen för arbetet med Äldrevänlig stad.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I handlingsplanen för äldrevänlig stad och i samverkan med andra berörda parter ta fram förslag på åtgärder för att öka tryggheten för kommunens äldre med särskild fokus på äldre kvinnor.	Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) artikel 21.	Ökad trygghet bland kommunens äldre oavsett kön.
Utifrån handlingsplan för äldrevänlig stad och i samverkan med andra berörda parter genomföra åtgärder för att öka tryggheten för kommunens äldre med särskild fokus på äldre kvinnor.	Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) artikel 21.	Ökad trygghet bland kommunens äldre oavsett kön.
Lyfta fram trygghetsfrågorna i stadsplanering och landsbygdsutveckling i samverkan med kommunstyrelsen och plan- och byggnadsnämnden.	Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) artikel 21.	Större fokus på trygghetsperspektivet i kommunens stads- och landsbygdsutveckling. Upplevelse av ökad trygghet bland kommunens äldre oavsett kön.
Genom olika former av innovativa lösningar inom hemvården, öka äldres trygghet i det egna hemmet	Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) artikel 21.	Ökad trygghet bland kommunens äldre oavsett kön.

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering av nedanstående indikatorer i samband med årsbokslut

Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning	Trend
NRI Trygghet Uppsala kommun, SCB:s medborgarundersökning 65-74 år	(2016) 48	-	öka	-
NRI Trygghet Uppsala kommun, SCB:s medborgarundersökning 75-84 år	(2016) 46	-	öka	-
Nämndens egen individuppföljning (hemvård):				
Fråga: Känner du dig trygg med den hjälp/stöd du får hemtjänsten?	-	-	öka	-
Andel som svarar ja				
Nämndens egen individuppföljning (särskilt boende)				
Fråga: Känner du dig trygg att bo här?	-	-	öka	-

Uppdrag 3.13: Öka återanvändning och återvinning genom förbättrade och enklare möjligheter för invånare att källsortera

Alla nämnder ska inom sitt verksamhetsområde se till att kunskap och möjligheter till återanvändning och återvinning finns. Inom äldrenämndens egen regi används ledningssystemet ISO 14001 för ett sammanhållet miljöarbete. Genom det kontinuerliga arbetet säkerställs egen regins och externa utförares bidrag till en god källsortering och resurshållning.

Möjligheten till återvinning och källsortering varierar i de olika verksamhetslokaler där nämnden bedriver sin verksamhet. Samverkan mellan stadsbyggnadsförvaltningen och äldreförvaltningen behöver därför utvecklas för att säkerställa att återvinning och källsortering underlättas, när nya kontrakt tecknas och förnyas.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta det kontinuerliga arbetet med att säkerställa god källsortering i gemensamma utrymmen för ökad återanvändning.	Avfallsplan för Uppsala kommun 2014-2022	Ökad återanvändning och mindre användning av engångsmaterial.
I samverkan med stadsbyggnadsförvaltningen säkerställa att krav ställs så att ökad återanvändning och källsortering i egen regins och de externa utförarnas lokaler förenklas (exempelvis när lokalkontrakt eller förfrågningsunderlag tecknas/förnyas).	Avfallsplan för Uppsala kommun 2014-2022	Ökad återanvändning och mindre användning av engångsmaterial.

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Uppföljning av god avfallshantering för egen regi görs genom egenkontroll och rapportering sker i samband med årsbokslut.

Uppföljning: Modell för uppföljning av god avfallshantering för externa utförare tas fram under året.

Uppföljning: Rapportering görs vid årsbokslut om tecknade och förnyade lokalkontrakt under året.

Uppdrag 3.14: Öka andelen förnybar energi och öka takten i arbetet med energieffektivisering och energisparande

Äldrenämndens miljö- och klimatarbete utgår från kommunens miljö- och klimatprogram och de åtta etappmålen i detta program. De åtta etappmålen för miljö- och klimat ska fungera som en drivkraft för en snabb utveckling till ett hållbart samhälle i allmänhet och de övergripande miljö- och klimatmålen i synnerhet. I programmet ingår målen att kommunen ska vara fossilfri 2030 samt klimatpositiv 2050. Etappmål 3 i programmet innefattar att:

- Kommunens egna fordon är fossilbränslefria år 2020, maskinparken och upphandlade transporter är fossilbränslefria eller klimatneutrala senast år 2023.

Den största miljöpåverkan inom äldrenämndens verksamheter finns inom transporter, och då särskilt persontransporter inom hemvården. För att äldrenämnden ska kunna bidra till kommunens miljömål, både på kort och på lång sikt, är därför omställningen av fordonsparken inom hemvården av största betydelse.

Inom egen regi arbetar nämnden mot etappmålet att kommunens fordonspark ska vara fossilbränslefri till år 2020. För upphandlade transporter är målet att fordonsparken ska vara fossilbränslefri eller klimatneutral till år 2023.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Genom egen regins miljöarbete, exempelvis genom ruttoptimering och att byta ut fossildrivna bilar mot fossilfria bilar och elcyklar, bidra till att kommunen når klimatmålen år 2020. (Gäller egen regin)	Miljö- och klimatprogram (KF 2014) etappmål 3 och 4.	Ökad andel fossilfria bilar och ökat antal elcyklar inom egen regin. Minskad förbrukning av fossila bränslen inom transporter. Minskad energianvändning inom transporter.
Genom systematisk uppföljning inom ramen för valfrihetssystemet för hemvård säkerställa att andelen förnybar energi vid transporter succesivt ökar. (Gäller externa utförare)	Miljö- och klimatprogram (KF 2014) etappmål 3.	Ökad andel fossilfria bilar. Minskad förbrukning av fossila bränslen inom transporter.

Uppföljning och indikatorer				
Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning	Trend
Andel använd förnybar energi vid transporter inom egen regin	19 %	-	öka	→
Andel fossilfria fordon inom egen regin	35 %	-	öka	↗
Antal fossildrivna fordon inom egen regin (november 2017)	68	-	minska	↘
Indikator för externa utförare för ekologiska livsmedel tas fram under 2018				

Uppdrag 3.11: Inom ramen för klimatprotokollet tillsammans med näringslivet, universiteten och organisationer utveckla arbetet för att nå klimatmålen fossilfritt 2030 och klimatpositivt 2050

Äldrenämndens miljö- och klimatarbete utgår från kommunens miljö- och klimatprogram och de åtta etappmålen i detta program. De åtta etappmålen för miljö- och klimat ska fungera som en drivkraft för en snabb utveckling till ett hållbart samhälle i allmänhet och de övergripande miljö- och klimatmålen i synnerhet. I programmet ingår målen att kommunen ska vara fossilfri 2030 samt klimatpositiv 2050. Etappmål 3 i programmet innefattar att:

- Kommunens egna fordon är fossilbränslefria år 2020, maskinparken och upphandlade transporter är fossilbränslefria eller klimatneutrala senast år 2023.

Den största miljöpåverkan inom äldrenämndens verksamheter finns främst inom transporter, och då särskilt persontransporter inom hemvården. För att äldrenämnden ska kunna bidra till kommunens miljömål, både på kort och på lång sikt, är därför omställningen av fordonsparken inom hemvården av största betydelse.

Inom egen regi arbetar nämnden mot etappmålet att kommunens fordonspark ska vara fossilbränslefri till år 2020. För upphandlade transporter är målet att fordonsparken ska vara fossilbränslefri eller klimatneutral till år 2023.

Enligt kommunens miljö- och klimatprogram ska andelen ekologiskt producerade livsmedel i verksamheter finansierade av Uppsala kommun uppgå till 100 procent år 2023.

Äldrenämnden samverkar med kommunstyrelsen för att öka andelen ekologiska livsmedel i nämndens verksamheter. En stor utmaning (främst inom upphandlingar inom nämndens verksamheter i extern regi) är dock att utbudet och volymerna på marknaden har varit begränsat, vilket försvårat upphandling av ekologiska livsmedel.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Genom egen regins miljöarbete, exempelvis genom ruttoptimering och att byta ut fossildrivna bilar mot fossilfria bilar och elcyklar, bidra till att kommunen når klimatmålen år 2020. (Gäller endast egen regin)	Miljö- och klimatprogram (KF 2014) etappmål 3 och 4.	Ökad andel fossilfria bilar och ökat antal elcyklar inom egen regin. Minskad förbrukning av fossila bränslen inom transporter. Minskad energianvändning inom transporter.
Genom systematisk uppföljning inom ramen för valfrihetssystemet för hemvård säkerställa att andelen förnybar energi vid transporter succesivt ökar. (Gäller endast externa utförare)	Miljö- och klimatprogram (KF 2014) etappmål 3.	Ökad andel fossilfria bilar. Minskad förbrukning av fossila bränslen inom transporter.
Öka andelen ekologiskt producerade livsmedel inom egen regins verksamheter	Miljö- och klimatprogram (KF 2014) etappmål 6.	Nämnden bidrar till måluppfyllelse av etappmål 6 i miljö- och klimatprogrammet.
Öka andelen ekologiskt producerade livsmedel (gäller endast externa utförare)	Miljö- och klimatprogram (KF 2014) etappmål 6.	Nämnden bidrar till måluppfyllelse av etappmål 6 i miljö- och klimatprogrammet.

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Uppföljning sker genom rapportering av nedanstående indikatorer i samband med årsbokslut.

Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning	Trend
Andel använd förnybar energi vid transporter inom egen region	19 %	-	öka	→
Andel fossilfria fordon inom egen region	35 %	-	öka	↗
Antal fossildrivna fordon inom egen region	68	-	minska	↘
Indikator för externa utförare tas fram under 2018				
Andel ekologiskt producerade livsmedel i egen region (inköpsvärde)	29 %	-	40 %	-
Indikator för externa utförare för ekologiska livsmedel tas fram under 2018				

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 4

Uppsala ska vara jämlikt, med goda levnadsvillkor för invånarna

Uppdrag 4.1: I samarbete med WHO:s nätverk utveckla en äldrevänlig stad

Uppsala kommun ansökte och blev medlem i WHO:s nätverk för äldrevänliga städer under våren 2016. Under våren 2017 genomfördes en baslinjemätning genom sammanlagt 15 rundabordskonferenser där äldre kommunmedlemmar i 14 av kommunens delområden fick rösta och ge sin syn på Uppsalas äldrevänlighet utifrån åtta fokusområden baserade på WHO:s guide för äldrevänlighet.

Under 2018 fortsätter arbetet med att ta fram och implementera handlingsplanen för äldrevänlig stad med resultatet från rundabordskonferenserna som underlag. Äldrenämnden samordnar framtagandet och implementeringen av handlingsplanen. En mer omfattande uppföljning/utvärdering av arbetet med äldrevänlig stad (implementeringen av handlingsplanen) kommer inte att kunna genomföras förrän vid nästa baslinjemätning, som är planerad till år 2021.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Samordna framtagande av handlingsplan för äldrevänlig stad		Större förståelse för äldres situation och vikten av att säkerställa äldreperspektivet, bland andra kommunala nämnder och andra externa aktörer.
I handlingsplanen för äldrevänlig stad och i samverkan med andra berörda parter fram förslag på åtgärder för att utveckla Uppsala som äldrevänlig stad.		Förbättrad situation (ökad äldrevänlighet) för kommunens äldre.
Samordna implementering av handlingsplan för äldrevänlig stad		Förbättrad situation (ökad äldrevänlighet) för kommunens äldre.
Delta i genomförande av implementering av de åtgärder utifrån handlingsplan för äldrevänlig stad som helt eller delvis ligger inom nämndens ansvarsområde		Förbättrad situation (ökad äldrevänlighet) för kommunens äldre.
Integrera jämställdhetsperspektivet i handlingsplan och aktiviteter för äldrevänlig stad.	Riktlinje för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR, CEMR-artikel 6 och 10.	Förbättrad situation (ökad äldrevänlighet) för kommunens äldre oavsett kön.

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut hur jämställdhetsperspektivet har beaktats i framtagande av handlingsplan och aktiviteter inom ramen för äldrevänlig stad

Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning	Trend
Uppsala är en attraktiv kommun att åldras i (andel positiva 60 år och äldre)	Totalt 69 Kvinnor 69 Män 70		öka	↗

Uppdrag 4.2: Inom ramen för äldrevänlig stad möjliggöra för civilsamhället att öka utbudet av aktiviteter för förbättrad folkhälsa bland äldre

Äldrenämnden bedriver en omfattande öppen förebyggande verksamhet för kommunens äldre. Bland verksamheterna kan nämnas träffpunkter, seniorrestauranger och anhörigstöd. Under senare delen av 2017 och första halvåret 2018 genomför äldrenämnden en kartläggning och utvärdering av Uppsala kommuns öppna förebyggande insatser riktade till äldre medborgare i Uppsala kommun. Syftet med kartläggningen är att skapa underlag för jämförelser och utvärderingar och vidare skapa ett underlag för rekommendationer för förbättringsområden gällande öppna förebyggande insatser.

I dagsläget finns ett behov av ökade kunskaper om hur kommunens och civilsamhällets insatser bör utformas för att nå de personer som är i störst behov av aktiviteter för förbättrad och bibehållen hälsa. Kartläggningen inom öppna förebyggande insatser har ambitionen att också öka kunskaperna om var de största behoven/möjligheterna finns för kompletterande insatser från civilsamhället för en förbättrad folkhälsa bland äldre.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Genomföra utredning inom öppna förebyggande insatser.		Ökade kunskaper om var de största behoven/möjligheterna finns för kompletterande insatser från civilsamhället för förbättrad folkhälsa bland äldre.
Samverka med civilsamhället och andra kommunala nämnder för förbättrad folkhälsa bland äldre inom de områden där de största behoven/möjligheterna för detta finns.	Lokal överenskommelse mellan kommunen och föreningslivet, LÖK (KF 2013)	Civilsamhällets roll och betydelse för folkhälsa uppmärksammas.
	Idrotts- och fritidspolitiskt program (KF 2015)	Förbättrad folkhälsa bland äldre.
Arbeta för att fler äldre ska ta del av civilsamhällets utbud av friskvård	Lokal överenskommelse mellan kommunen och föreningslivet, LÖK (KF 2013)	Förbättrad folkhälsa bland äldre.
	Idrotts- och fritidspolitiskt program (KF 2015)	
Tillsammans med idrotts- och fritidsnämnden utreda möjligheten till att inrätta riktade aktivitetsbidrag för föreningars verksamhet för personer 60 år och äldre.	Lokal överenskommelse mellan kommunen och föreningslivet, LÖK (KF 2013)	Förbättrad folkhälsa bland äldre.
	Idrotts- och fritidspolitiskt program (KF 2015)	
Stödja föreningar och andra aktörer i civilsamhället som arbetar för förbättrad folkhälsa bland äldre	Lokal överenskommelse mellan kommunen och föreningslivet, LÖK (KF 2013)	Förbättrad folkhälsa bland äldre.
	Idrotts- och fritidspolitiskt program (KF 2015)	

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering per tertial av status för stärkt kunskapsläge/kunskapsunderlag, om var de största behoven/möjligheterna finns för kompletterande insatser från civilsamhället.

Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut om utvecklingen av utbudet av aktiviteter från civilsamhället för förbättrad folkhälsa bland äldre.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 5

Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Äldrenämndens mål: I Uppsala ska det finnas en mångfald av boendeformer för äldre och äldre ska så långt som möjligt kunna leva ett självständigt liv i den egna bostaden

Många äldre har en god boendesituation men det finns också ett stort antal äldre, främst med låga inkomster, som är i en svår situation på bostadsmarknaden. Stora inlåsnings effekter på bostadsmarknaden skapar även hinder för äldre att byta boende till något mindre och mer tillgängligt. I Uppsala finns främst en brist på just mindre och billiga hyresrätter. Detta drabbar inte minst äldre som önskar flytta till en mindre, mer tillgänglig lägenhet med små underhållsbehov. Allra mest drabbade är ensamstående äldre kvinnor, som generellt har lägre inkomster och utgör en större andel av ensamhushållen än äldre män.

Det behövs därför fler olika boendelösningar och nya boendeformer som motsvarar behoven. För äldre personer behöver perspektiven vidgas till att gälla hela boendekedjan. Det vill säga allt från tillgänglighet i ordinarie bostäder, mellanboendeformer (seniorbostäder och trygghetsboenden) till utformning och omfattning av vård- och omsorgsboenden.

En del av behovet av sådana bostäder kan fyllas av s.k. mellanboendeformer, som trygghets- och seniorbostäder. Trygghetsbostäder och seniorbostäder är samtidigt boendeformer som erbjuds på den öppna marknaden. Äldrenämnden kan dock bevilja subvention till värdinna och gemensamhetslokal i anslutning till trygghetsbostäder. Utbudet av dessa boendeformer är idag begränsat, det gäller i synnerhet trygghetsbostäder. Det finns även begränsat med information om hur utbudet och efterfrågan på dessa boendeformer ser ut i olika områden i kommunen. Inom socialdepartementet bereds för närvarande ett förslag om inrättande av en ny boendeform för personer som inte är i behov av vård- och omsorgsboende.

Äldrenämnden har för närvarande inte bostadsförsörjningsansvaret för äldre i mellanboendeformer men ska vara en aktör som genom samverkan och information bidrar till att skapa förutsättningar för ett större utbud av exempelvis trygghets- och seniorbostäder. Nämnden ska också kontinuerligt bevaka och sprida information om möjligheter till stöd för tillskapande av sådana bostäder.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Ta fram planeringsunderlag, utveckla och samverka med andra aktörer kring utbud och behov av alternativa boendeformer för äldre, främst s.k. mellanboendeformer som trygghets- och seniorbostäder	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning (KF 2016) Mål Bostad	Ökat utbud av alternativa boendeformer för äldre, främst s.k. mellanboendeformer som trygghets- och seniorbostäder
Se över regelverk och praxis samt subventioner till trygghetsbostäder	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning (KF 2016) Mål Bostad	Ökat utbud av trygghetsbostäder i kommunen.
I samverkan med kommunstyrelsen och Uppsalahem se över möjligheten med olika byggemskaper som arbetssätt.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning (KF 2016) Mål Bostad Landsbygdsprogram (KF 2017)	Ökat utbud av alternativa boendeformer för äldre
I samverkan med SBF verka för ökade möjligheter för äldre att kunna bo kvar i sitt eget hem samt, när man så önskar, kunna flytta till ett mindre/mer tillgänglighetsanpassat boende.	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning (KF 2016) Mål Bostad	Öka livskvalitet och ett mer självständigt liv för den enskilde Ökad kostnadseffektivitet för nämnden.

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut av antal trygghetsbostäder och seniorbostäder⁶

Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning	Trend
Antal trygghetsbostäder i Uppsala kommun	337	-	öka	→
Antal seniorlägenheter i Uppsala kommun	1 211	-	öka	↗

⁶ För seniorlägenheter finns ingen samlad statistik över antalet lägenheter vilket gör att denna indikator ska tolkas med viss försiktighet.

Uppdrag 5.4: Genom ökad samordning förkorta den tid det tar för nyanlända att få egen försörjning

Alla nämnder och bolag i kommunen har ett ansvar för att bidra till att etableringstiden för nyanlända kortas avsevärt. Äldrenämnden har en kontinuerlig beredskap att ta emot nyanlända inom ramen för extratjänster i egen regin. Extratjänsterna kan bidra till ett mervärde i vardagen för de äldre i de aktuella verksamheterna. Dessutom erbjuds de personer som tas emot inom ramen för extratjänsterna en meningsfull uppgift och får arbetslivserfarenhet. Vidare kan fler extratjänster, kombinerat med utbildningsinsatser för dessa personer, bidra en stärkt framtida kompetensförsörjning och ett ökat intresse för kommunen som arbetsgivare.

Nämndens åtgärd	Förväntade effekter av åtgärden
Genom samordning mellan egenregins verksamheter öka beredskapen och kapaciteten för att ta emot nyanlända inom ramen för extratjänster i egen regin	<p>Fler nyanlända erbjuds extratjänster inom egen regins olika verksamheter</p> <p>Fler nyanlända får möjlighet till egen försörjning och språkkunskaper i praktiken</p> <p>Högre grad av integration</p>

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut om antalet nyanlända som erbjudits extratjänster inom egen regins olika verksamheter

Uppdrag 5.8: Fler ungdomar ska erbjudas feriearbete för att få erfarenheter, kontakter och nätverk inför kommande yrkesliv

En stor utmaning för nämnden är att säkerställa rätt kompetens på rätt plats, både i närtid och framöver. Redan idag är en del kompetenser svåra att rekrytera och behålla och demografiska förändringar kommer öka behoven av stöd, vård och omsorg ytterligare.

Att fler ungdomar erbjuds feriearbete inom nämndens ansvarsområde ökar kunskaperna och erfarenheterna hos dessa om hur det är att arbeta inom äldreomsorgen. Detta kan i sin tur med hjälp av kompetent handledning bidra till att öka möjligheterna till god rekrytering och kompetensförsörjning inom äldreomsorgen framöver. Fler feriearbetande ungdomar kan även bidra till ett mervärde i vardagen för de äldre i de aktuella verksamheterna.

För att fler ungdomar ska kunna tas emot behövs samordning inom egen regin. Exempel på detta kan vara gemensam handledare på plats, gemensamt stöd i vilka uppgifter den feriearbetande ska utföra, samt krav på alla verksamheter att kunna ta emot ett visst antal personer.

Nämndens åtgärd	Förväntade effekter av åtgärden
Öka beredskapen och kapaciteten för att ta emot fler feriearbetande ungdomar inom egen regins olika verksamheter	Fler ungdomar erbjuds feriearbete inom egen regins olika verksamheter Förbättrad kompetensförsörjning på medellång och lång sikt.

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut av antal ungdomar som erbjudits feriearbete inom egen regins olika verksamheter

Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning	Trend
-------------	---------	-------------	-------------	-------

Uppdrag 5.9: Kommunen ska tillsammans med Arbetsförmedlingen genom arbetsmarknadsanställningar/åtgärder som extratjänster och traineejobb, exempelvis med gröna jobb, möjliggöra för nyanlända och personer långt från arbetsmarknaden att etablera sig i arbetslivet

Alla nämnder och bolag i kommunen har ett ansvar för att bidra till att etableringstiden för nyanlända kortas avsevärt. Äldrenämnden har en kontinuerlig beredskap att ta emot nyanlända inom ramen för extratjänster i egen regin. Extratjänsterna kan bidra till mervärden i vardagen för de äldre i de aktuella verksamheterna. Dessutom erbjuds de personer som tas emot inom ramen för extratjänsterna en meningsfull uppgift och får arbetslivserfarenhet.

Nämndens åtgärd	Förväntade effekter av åtgärden
Genom samordning mellan egenregins verksamheter öka beredskapen och kapaciteten för att ta emot nyanlända och personer långt ifrån arbetsmarknaden inom ramen för extratjänster i egen regin	Fler nyanlända och personer långt ifrån arbetsmarknaden erbjuds extratjänster inom egen regins olika verksamheter Fler personer får möjlighet till egen försörjning

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut av antalet personer långt ifrån arbetsmarknaden/nyanlända som erbjudits extratjänster/traineejobb i egen regin.

Uppdrag 5.10: I större utsträckning använda kommunens egna sysselsättnings- och arbetsmarknadsverksamheter för intern service

Kommunen bedriver egna sysselsättnings- och arbetsmarknadsverksamheter i syfte att erbjuda personer sysselsättning som annars riskerar att stå utanför arbetsmarknaden. För att stödja detta avser äldrenämnden i samverkan med omsorgsnämnden fortsatt identifiera områden inom den interna servicen som är lämpliga för daglig verksamhet, såsom fika, luncharrangemang och intern posthantering.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Undersöka lämpliga arbetsuppgifter inom intern service för personer inom kommunens dagliga verksamhet (Gäller endast egen regin)	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning (KF 2016) Delmål arbete och sysselsättning	Fler personer inom kommunen dagliga verksamheter erbjuds arbete/sysselsättning inom ramen för intern service inom egen regins verksamheter.

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut av hur många personer som haft arbetsuppgifter inom egen regin inom ramen för kommunens dagliga verksamhet.

Uppdrag 5.13: Ta fram en strategisk lokalförsörjningsplan för vård och omsorg (KS, OSN och ÄLN)

Äldrenämnden har bostadsförsörjningsansvaret för äldre personer som är i behov av vård- och omsorgsbostäder. Inom drygt tio år fördubblas antalet personer som är 80 år och äldre, vilket förväntas leda till en markant ökning av behovet av vård- och omsorgsbostäder. I dagsläget finns en bostadsförsörjningsplan för nämndens område. Denna befintliga plan ska användas som underlag för arbetet med den nya lokalförsörjningsplanen. I samband med framtagande av planen bör det även beläggas vilka andra fastighetsrelaterade frågor som kan inkluderas i samverkansarbetet mellan de aktuella nämnderna.

Nämndens mål är att utbudet och behovet av lägenheter i särskilt boende ska vara i balans. En god planering av utbyggnaden av vård- och omsorgsbostäder behöver därför finnas, både på kort och på längre sikt.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I samverkan med kommunstyrelsen och omsorgsnämnden ta fram en strategisk lokalförsörjningsplan för vård och omsorg.		Förbättrad matchning av behovet och utbudet av lägenheter i särskilt boende
Uppföljning och indikatorer		
Uppföljning: Rapportering per tertial om status för framtagandet av den strategiska lokalförsörjningsplanen för vård och omsorg		
Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut om balansen mellan utbud och behov av vård- och omsorgsbostäder		

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 6

Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning och utmanas i sitt lärande

Inriktningsmålet fokus på barn och elever ligger utanför nämndens kompetensområde och kommunens arbete med dessa frågor berörs därför inte i äldrenämndens verksamhetsplan.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 7

I Uppsala ska invånare leva ett oberoende liv och få stöd, vård och omsorg utifrån sina behov

Äldrenämndens mål: Äldreomsorgen i Uppsala kommun ska vara ett föredöme, där brukare ska uppleva att de får en omsorg av god kvalitet

Nämndens huvudsakliga uppdrag enligt kommunens reglemente är att erbjuda service, vård och omsorg i ordinärt eller särskilt boende till personer 65 år och äldre, i de fall personerna har behov av sådana insatser på grund av nedsatt funktionsförmåga.⁷ En av äldrenämndens främsta uppgifter är därför att säkerställa att omsorgen som ges är av god kvalitet och utifrån den enskildes behov.

Den nationella värdegrunden för äldreomsorgen gäller alla kommuner och verksamheter som utför äldreomsorg enligt socialtjänstlagen. Värdegrunden bygger på att socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande. För att uppnå det behöver äldreomsorgen bland annat värna och respektera den enskilda personens rätt till privatliv och kroppslig integritet, självbestämmande och delaktighet. Äldre personer ska bland annat, så långt det är möjligt, kunna välja när och hur stöd och hjälp i boendet och annan lättåtkomlig service ska ges.

Äldrenämnden i Uppsala kommun har antagit sex värdebegrepp, som tillsammans med den nationella värdegrunden utgör grunden för den lokala äldreomsorgen;

- Trygghet,
- Inflytande,
- Tillgänglighet,
- Oberoende,
- Respekt och
- Bemötande

Värdebegreppen, som förkortas TITORB, ska prägla all verksamhet som nämnden finansierar. Utöver värdebegreppen har äldrenämnden antagit värdighetsgarantier för hemtjänstinsatser och vård- och omsorgsboenden samt servicegarantier för myndighetsutövningen gällande dessa insatser. Syftet med garantierna är att enskilda ska känna till vad de har rätt att förvänta sig från äldreomsorgen i Uppsala. Garantierna innebär även att nämnden sätter konkreta och uppföljningsbara garantimål för verksamheterna.

---

⁷ Gäller inte de som omfattas av Lagen om stöd till vissa funktionshindrade (LSS) och/eller tillhör socialpsykiatriens målgrupp.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta arbetet med att stärka avtals- och uppföljningsprocessen för att förebygga och hantera situationer där utförare inte följer avtal.		Minskad risk för att utförare inte följer avtal En standardiserad och rättssäker process gentemot utförare och brukare för situationer där utförare inte följer avtal.
Stärka verksamhetsuppföljningen av hemvården och särskilt boende		Fastställande av fungerande produktivitetmått för hemvården och särskilt boende Bättre kunskapsunderlag för utvecklande av kvalitet och kostnadseffektivitet inom äldreomsorgen.
Säkerställa att behovet och utbudet av lägenheter i särskilt boende är i balans		Balans mellan behov och tillgång på lägenheter i särskilt boende.
Öka kunskapen om vård i livets slutskede oavsett omsorgsform, boställe eller diagnos.		Bättre kvalitet i vården och omsorgen i livets slutskede.
Kartlägga språkbakgrunder hos personal och brukare		Förbättrad information om nämndens möjligheter att tillgodose brukares behov av kommunikation på andra språk än svenska.

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering sker vid årsbokslut genom nedanstående indikatorer

Uppföljning: Uppföljning sker löpande och rapportering ges vid årsbokslut, utifrån frågor i nämndens individuppföljning om trygghet, inflytande, tillgänglighet, oberoende, respekt och bemötande (TITORB)

Uppföljning och rapportering av kön till särskilt boende sker månadsvis

Indikatorer	Nuvärde 2016	Jämförvärde	Målsättning	Trend
Personalkontinuitet inom hemtjänsten, antal personer som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar medelvärde (öppna jämförelser)	Totalt 19 Kvinnor 19 Män 19	15	15	→
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende (öppna jämförelser)	48		minska	↘
Andel brukare som är ganska/mycket nöjd med sin hemtjänst (öppna jämförelser)	88		öka	→
Andel brukare som är ganska/mycket nöjd med sitt särskilda boende (öppna jämförelser)	80		öka	→

Uppdrag 7.1: Utred villkor samt finansiering för, möjliga partnerskap och tillgänglighet till anpassad friskvård (riktat uppdrag till ÄLN, OSN och IFN)

För att kunna tillgodose medborgarnas behov av vård och omsorg på sikt krävs ett långsiktigt förebyggande arbete. Därigenom kan också behovet av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser minska. Trots besparingskrav behöver de långsiktiga förebyggande och tidiga insatserna därför prioriteras.

De förebyggande och tidiga insatserna behöver i högre grad nå de äldre där behovet av dessa insatser är som störst. Genom detta kan både effekterna i form av ökad livskvalitet och förbättrad folkhälsa, samt en hållbar ekonomisk utveckling för kommunen maximeras. Ökad tillgänglighet till anpassad friskvård kan fungera som ett komplement till nämndens ordinarie verksamhet inom öppna förebyggande insatser. Behov finns av ökade kunskaper om hur insatser och aktiviteter bäst kan utformas och stödjas för att i så stor utsträckning som möjligt bidra till en förbättrad folkhälsa för kommunens äldre.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I samverkan med idrotts- och fritidsnämnden utreda hur en förbättrad och anpassad friskvård för äldrenämndens målgrupp kan möjliggöras.	Idrotts- och fritidspolitiskt program (KF 2015)	Ökat utbud av hälsofrämjande aktiviteter för äldre
Genomföra utredning inom öppna förebyggande insatser.		Ökade kunskaper om och bättre beslutsunderlag till möjliga partnerskap och tillgänglighet till anpassad friskvård, som komplettering till nämndens öppna förebyggande insatser.

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut om status för samverkansarbetet med idrotts- och fritidsnämnden för anpassad friskvård.

Uppföljning: Rapportering per tertiäl om status/utveckling av nämndens/kommunens kunskapsunderlag för utbudet av friskvårdsaktiviteter för äldre

Uppdrag 7.2: Öka möjligheten till inflytande och egenmakt så att stöd och insatser bättre motsvarar behoven (riktat uppdrag till ÄLN, OSN, SCN och ÖFN)

Individens möjlighet till inflytande och egenmakt ska stärkas inom nämndens verksamheter. Personens och det sociala nätverkets resurser ska tas till vara och möjligheten till att få stöd i hemmet ska stödjas och utvecklas. Att värna individens självständighet och i högre grad erbjuda flexibla insatslösningar i närmiljön innebär både ökad kvalitet i tjänsterna och en positiv ekonomisk effekt.

Individen får möjlighet att stärka sina egna resurser avseende genomförande av aktiviteter och delaktighet. Individens delaktighet stärks i utredning, planering och genomförande av insats samt i uppföljning av beslutad insats. Den enskilde ska inom ramen för detta i större utsträckning ges möjlighet att uttrycka och föra fram sina behov och önskemål.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta arbetet med implementering av IBIC och personcentrerad vård och omsorg	Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning (KF 2016)	Upplevelse bland brukare av ökat inflytande och egenmakt
Regelbundet ompröva brukares behov av insatser i hemvården		Ökade möjligheter för brukaren att kunna stärka sina förmågor, klara sig själv och leva ett bättre liv Ökade möjligheter att kunna prioritera fördelningen av resurser på rätt sätt
Stärka individens delaktighet i utredning, planering och genomförande av insats samt i uppföljning av beslutad insats		Upplevelse bland brukare av ökat inflytande och egenmakt
Stärka strukturen för inflytande på individnivå	Närvårdssamverkan Uppsala verksamhetsplan 2018	Brukare är delaktiga och har inflytande i planering och genomförande på individnivå

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Nedanstående indikatorer följs upp löpande och rapporteras vid årsbokslut.

Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning	Trend
Fråga/frågor om hur brukaren upplever möjligheten till inflytande/egenmakt tas fram under 2018 inom ramen för individuppföljningsblankett inom hemvården)	Tas fram under 2018			

Uppdrag 7.3: Vidareutveckla samverkan och de befintliga resurser som finns för personer med social problematik för att nå bättre effekt (OSN, IFN, ÄLN, AMN och SCN)

Inom nämndens målgrupp finns personer som är drabbade av någon form av social problematik. Det kan exempelvis handla om missbruk, psykisk ohälsa eller ekonomisk utsatthet.

De huvudsakliga resurserna för att motverka olika typer av social problematik finns hos andra kommunala nämnder. En god samverkan med dessa nämnder är därför nödvändigt för att effektivt kunna motverka denna problematik.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta utveckla arbetssätt, utbildningsinsatser och rutiner i samverkan med övriga sociala nämnder inom ramen för rättssäker och effektiv myndighetsutövning (REM) när det gäller personer med social problematik.		Högre grad av samordnat stöd när det gäller äldre personer med social problematik, vilket ökar möjligheten för att insatserna får bättre effekt för målgruppen.
Hitta former för att identifiera personer som riskerar social problematik samt erbjuda (slussa vidare till) både förebyggande och tidiga insatser		Högre grad av samordnat stöd när det gäller äldre personer med social problematik, vilket ökar möjligheten för att insatserna får bättre effekt för målgruppen.
Uppföljning och indikatorer		
Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut av samverkansarbetet med andra nämnder		

Närvård är ett samlingsbegrepp för det samverkansarbete som bedrivs inom hälso- och sjukvård och social omsorg mellan Uppsala kommun och Region Uppsala. Huvudmännens uppdrag i närvårdsarbetet omfattar samverkan mellan huvudmännen men också internt inom kommunen och i Region Uppsala. Det finns en organisation och styrning av närvårdsarbetet med en politisk styrgrupp samt ledningsgrupper med ansvar för planering och genomförande

Den politiska styrgruppens för närvårdssamverkan i Uppsala (NSU) har gjort prioriteringar vilket utmynnat i uppdrag som kopplas till kommunens nämnder och Region Uppsalas styrelser. Under de uppdrag som redovisas kring inriktningsmålet framgår vilka aktiviteter som är kopplat till närvårdssamverkan. Särskilt uppdrag 7.5, 7.6 och 7.8 genomförs i stora delar i samverkan med Region Uppsala inom ramen för Närvårdssamverkan i Uppsala (NSU). Samverkan med regionen ska utgå ifrån ett teambaserat arbetssätt med den äldres behov i centrum.

Uppdrag 7.5: Utveckla det förebyggande arbetet för psykisk hälsa (riktat uppdrag till OSN, SCN, ÄLN)

Staten och Sveriges kommuner och landsting (SKL) har ingått en överenskommelse för att förbättra den psykiska hälsan genom riktade insatser inom området. Syftet med överenskommelsen är att fortsätta skapa förutsättningar för ett långsiktigt arbete på området psykisk hälsa med ett gemensamt ansvarstagande från berörda aktörer. Utifrån detta har en länsgemensam handlingsplan framarbetats.⁸

Inom ramen för den länsgemensamma handlingsplanen arbetar nämnden för att främja psykisk hälsa, förebygga ohälsa och tillgängliggöra högkvalitativa, kostnadseffektiva insatser till de som behöver vård och stöd.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla former för att identifiera förhöjd suicidrisk så att rätt hjälp i rätt tid erbjuds	Närvårdssamverkan Uppsala verksamhetsplan 2018	Personer med förhöjd suicidrisk identifieras och erbjuds rätt hjälp i rätt tid så att de inte försöker ta eller tar sitt liv
Verka för att berörda medarbetare har utbildning och relevant kunskap om suicidprevention	Närvårdssamverkan Uppsala verksamhetsplan 2018	Personer med förhöjd suicidrisk identifieras och erbjuds rätt hjälp i rätt tid så att de inte försöker ta eller tar sitt liv
Särskilt stödja förebyggande insatser för psykisk hälsa hos civilsamhället/föreningslivet.		Förbättrad psykisk hälsa hos kommunens äldre
Fortsätta utveckla arbetssätt, utbildningsinsatser och rutiner i samverkan med övriga sociala nämnder, inom ramen för rättssäker och effektiv myndighetsutövning (REM) för minskad psykisk ohälsa.		Högre grad av samordnat stöd till äldre personer som drabbas av psykisk ohälsa, vilket ökar möjligheten för att insatserna får bättre effekt för målgruppen.
Hitta former för att identifiera personer med psykisk ohälsa samt erbjuda (slussa vidare till) både förebyggande och tidiga insatser		Högre grad av samordnat stöd till äldre personer som drabbas av psykisk ohälsa, vilket ökar möjligheten för att insatserna får bättre effekt för målgruppen.
Fortsätta utveckla arbetssätt, utbildningsinsatser och rutiner i samverkan med övriga sociala nämnder, inom ramen för rättssäker och effektiv myndighetsutövning (REM) för att motverka våld i nära relationer.	Handlingsplan mot våld i nära relationer (KF 2016)	Utvecklade kunskaper och arbetsrutiner kring att upptäcka och förebygga våld i nära relationer
Hitta former för att identifiera personer som är utsatta för våld i nära relation, samt erbjuda (slussa vidare till) både förebyggande och tidiga insatser	Handlingsplan mot våld i nära relationer (KF 2016)	Högre grad av samordnat stöd till äldre personer är utsatta för våld i nära relation, vilket ökar möjligheten för att insatserna får bättre effekt för målgruppen.
Utveckla det förebyggande arbetet för äldres munhälsa		Reducerad risk för undernäring och sjukdomar i munnen. Ökad livskvalitet för den enskilde.

⁸ Psykisk hälsa, Länsgemensam handlingsplan 2018

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering genom NSU:s verksamhetsberättelse i samband med årsbokslut.

Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut av samverkansarbetet med andra nämnder

Uppdrag 7.6: Stärka insatserna för att förebygga och behandla drog- och spelmissbruk (UBN, ÄLN, OSN och SCN)

Äldre personer dricker mindre alkohol och är mindre ofta berusade än yngre vuxna, och äldre kvinnor dricker mindre än äldre män. Men totalkonsumtionen hos äldre personer (65 år och äldre) har ökat något på senare tid, under samma tidsperiod som konsumtionen hos övriga befolkningens har legat stilla eller minskat något.

Med ökad alkoholkonsumtion i en population följer i regel ökade skador. I dag är det också allt fler äldre i Sverige som dör med en alkoholrelaterad diagnos. Okunskap och fördomar i samhället kring äldre och alkohol kan också bidra till underskattning av omfattningen av riskabel och skadlig alkoholkonsumtion i denna grupp.⁹

Mot bakgrund av detta kommer äldrenämnden att arbeta med att utveckla samverkan med övriga berörda nämnder med fokus på att förebygga alkohol- och drogmissbruk bland äldre.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta utveckla arbetssätt, utbildningsinsatser och rutiner i samverkan med socialnämnden, inom ramen för rättssäker och effektiv myndighetsutövning (REM) för att förebygga missbruk.	Drogpolitiskt program (KS 2013)	Högre grad av samordnat stöd till äldre personer som riskerar/befinner sig i missbruk, vilket ökar möjligheten för att insatserna får bättre effekt för målgruppen.
Hitta former för att identifiera personer som riskerar/befinner sig i missbruk samt erbjuda (slussa vidare till) både förebyggande och tidiga insatser	Drogpolitiskt program (KS 2013)	Högre grad av samordnat stöd till äldre personer som riskerar/befinner sig i missbruk, vilket ökar möjligheten för att insatserna får bättre effekt för målgruppen.
Skapa förutsättningar för ökad kunskap och samordning kring äldre personer med missbruksproblem och psykisk ohälsa	Närvårdssamverkan Uppsala verksamhetsplan 2018	Högre grad av samordnat stöd för barn, vuxna och äldre med missbruksproblem

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering genom NSU:s verksamhetsberättelse i samband med årsbokslut.

Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut av samverkansarbetet med andra nämnder

⁹ Faktablad om alkohol, april 2012, Alkohol och äldre, Statens Folkhälsoinstitut

Uppdrag 7.7: Säkra en jämställd biståndsbedömning (SCN, AMN, OSN och ÄLN)

Äldrenämnden ska verka för att uppnå ett jämställt arbete inom nämndens verksamheter. Det innebär att jämställdhetsperspektiv ska finnas med i alla politik- och verksamhetsområden, samt i alla led i beslutsfattande, planering och utförande. Äldrenämndens pågående arbete med jämställdhetsanalys, för att uppfylla målen gällande EU:s deklaration för jämställdhet mellan kvinnor och män på regional nivå (CEMR), kommer att fortsätta under planperioden. Syftet med jämställdhetsanalyser och säkerställande av en jämställd myndighetsutövning är att bekämpa stereotypa könsrollsmönster och motverka diskriminering.

I biståndshandläggningen används IBIC-modellen som är ett behovsinriktat arbetssätt med individen i centrum. Med arbetsverktyget IBIC i handläggningsprocessen förtydligas kvinnors och mäns makt och inflytande genom:

- Behovsinriktat arbetssätt med individen i centrum oavsett kön
- Systematiskt arbetssätt som omfattar handläggning, genomförande och uppföljning. Processen följer brukaren hela vägen.
- En strukturerad dokumentation, vilken bygger på en nationell informationsstruktur. Detta gör att brukarens egna behov lyfts fram oavsett kön, ålder, etnicitet eller sexualitet.

För att en jämställd biståndsbedömning ska kunna säkras krävs kontinuerliga utbildningsinsatser inom myndighetsutövningen, främst riktat till nyanställda medarbetare och chefer. På så sätt kan likvärdighet och rättsäkerhet oavsett kön säkerställas.

Bättre verktyg (IT-system) är därtill nödvändigt för att kunna ta fram mer detaljerad statistik på insatsnivå och genomföra mer omfattande analyser inom hemvården.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta implementering av IBIC och säkerställa att det nya arbetssättet uppnår de förväntade effekterna på bl.a. likvärdighet och rättsäkerhet	Riktlinje för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR, CEMR-artikel 6,9,10.	Jämställd biståndsbedömning Behovsinriktat arbetssätt med individen i centrum oavsett kön En mer strukturerad dokumentation gör att brukarens egna behov lyfts fram oavsett kön, ålder, etnicitet eller sexualitet.
Fortsätta utveckla myndighetsutövningen för att säkerställa rättssäkerhet ur ett jämställdhetsperspektiv, exempelvis genom utbildningsinsatser för nyanställda biståndshandläggare och för chefer.	Riktlinje för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR, CEMR-artikel 6,9,10.	Jämställd biståndsbedömning
Delaktighet i kravställande av nytt IT-system. Inom ramen för HVO påverka vilket system vi ska ha och driva på för införande av nytt IT-system som stöder IBIC-modellen och tillåter framtagande av mer detaljerad och könsuppdelad statistik på insatsnivå.		Möjlighet till framtagande av mer detaljerad statistik på insatsnivå. Möjliggörande av bättre jämställdhetsanalyser

Uppföljning och indikatorer:

Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut utifrån samlad dokumentationsgranskning på ärendenivå

Uppföljning: Rapportering om genomförda utbildningar vid årsbokslut.

Uppdrag 7.8: Skapa trygg och säker hemgång för utskrivningsklara i samarbete med Region Uppsala (ÅLN och OSN)

Äldrenämnden samverkar med Region Uppsala för att effektivisera och förbättra patientsäkerheten till medborgarna i vårt län. Samarbete sker bland annat utifrån ny lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård.

Arbetet med ”God och nära vård 2030” beskriver ett pågående och framtida paradigmskifte inom svensk hälso- och sjukvård. Vården kommer i framtiden att utgå från principen att vara nära, vilket omfattar såväl tillgänglighet som geografisk närhet; den goda vården ska finnas tillgänglig när och där individen behöver den. Förändringar behöver utgå från demografins utveckling, individernas behov och en jämlik personcentrerad vård.

Ett projekt pågår i samarbete mellan omsorgsnämnden, äldrenämnden och Region Uppsala så att patienter som inte längre har behov av den slutna vårdens resurser så snart som möjligt ska kunna lämna slutenvården på ett tryggt sätt. Projektet omfattar två olika delar: arbetsmodell trygg utskrivning och arbetsmodell trygg hemgång. Länsövergripande och lokala styrgrupper finns och projektplaner är framarbetade för införandet av arbetsmodellen.

Den nya arbetsmodellen ska bidra till ökad trygghet i den egna bostaden, minska behov av omfattande insatser och korttidsvård samt motverka återinläggningar i slutenvården. I samband med framtagande av arbetsmodell för en Trygg hemgång ska rutiner för planering för utskrivning från slutenvård ses över.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I samverkan med Region Uppsala arbeta för att nå målet ”God och nära vård”	Verksamhetsplan Närvårdssamverkan Uppsala 2018	Gemensam målbild för arbetet med omställningen till en nära vård, i samspel med sjukhusvård, primärvård och kommunala insatser i ett nätverk utgående från individens samlade behov.
Implementera ny arbetsmodell utifrån Trygg och effektiv utskrivning från slutna vård		Ge förutsättningar för individen att stärka sina egna resurser och funktionsförmåga för ökad självständighet. Genom ökad trygghet, förbättrad funktionsförmåga och ökad självständighet minska behov av omfattande insatser och korttidsvård samt motverka återinläggningar i slutenvården
Verka för att befintliga ersättningsystem och/eller styrmekanismer inte motverkar syftet eller effekterna av insatser kopplade till modellen		Underlättande av genomförandet av projektets båda delar.
Söka extern finansiering via riktade statsbidrag för förändrade rutiner och arbetssätt vid utskrivning från sjukhus		Ökad kostnadseffektivitet

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering genom NSU:s verksamhetsberättelse i samband med årsbokslut.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8

Uppsalas invånare och organisationer ska vara delaktiga i att utforma samhället

Uppdrag 8.4: Tillämpa modellen för medborgardialog och demokratiutveckling, i enlighet med SKL:s delaktighetstrappa

Modellen för medborgardialog och demokratiutveckling (enligt SKL:s delaktighetstrappa) ger vägledning om både metodval och om vad invånarna kan förvänta sig av dialogen. Genom att designa dialogen rätt utifrån vilken grad av påverkan som är möjlig skapas rätt förväntan bland invånarna. Det leder till ökat förtroende för processen och större engagemang för att delta. Finns otydligheter om vilken form av delaktighet som erbjuds är risken stor att felaktiga förväntningar väcks, vilket ofta leder till frustration och besvikelse. Då finns även en risk för att medborgardialogen istället för att främja demokratiskt deltagande får motsatt effekt.

Resultatet av medborgardialoger ska återkopplas till deltagarna. Det ska vara tydligt hur deltagarnas engagemang bidragit i beslutsfattandet för att deltagarna ska uppleva medborgardialogen som meningsfull. Det kan också vara lämpligt att återkoppla till en bredare krets av allmänheten för att förklara hur synpunkter och idéer från invånare har varit del av beslutsunderlaget.

Äldrenämnden kommer under år 2018 att fortsätta medborgardialogen inom ramen för äldrevänlig stad. Det handlar dels om att informera om och återkoppla resultaten från de tidigare rundabordskonferenserna, men också att erbjuda äldre att på olika sätt medverka i den fortsatta processen för ett äldrevänligt Uppsala.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Informera om och återkoppla resultatet av rundabordskonferenserna för äldrevänlig stad i samtliga berörda stadsdelar och landsbygder.	Riktlinje för medborgardialog (KS 2017)	Ökad delaktighet hos målgruppen.
I samband med framtagande av handlingsplan för äldrevänlig stad bjuda in äldre att medverka i arbetet kring handlingsplanen.	Riktlinje för medborgardialog (KS 2017)	Ökad delaktighet hos målgruppen.
Inom ramen för utredning inom öppna förebyggande inkludera frågor där delaktighet ingår, beräknad färdig 2018.	Riktlinje för medborgardialog (KS 2017)	Ökade kunskaper om vilka kanaler som finns för delaktighet inom nämndens öppna förebyggande insatser Medvetandegörande bland chefer och personal om hur delaktigheten ser ut inom nämndens öppna förebyggande insatser

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut om delaktighet inom nämndens öppna förebyggande insatser inom ramen för utredning inom området.

Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut om medborgardialog och demokratiutveckling inom ramen för arbetet med äldrevänlig stad

Uppdrag 8.5: Utifrån framtagna handlingsplan stärka kommunens engagemang för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism

Agenda 2030 har som ett av målen att ”till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, avsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.” Inom ramen för arbetet med Äldrevänlig stad kommer äldrenämnden att ha fokus på att i samverkan med andra berörda parter ta fram och implementera åtgärder för att motverka diskriminering på grund av ålder (ålderism).

I de generationer som når höga åldrar de närmsta åren förväntas en högre andel än hittills vara öppna med sin sexuella läggning. Äldre HBTQ-personer som har levt i en tid där deras könsidentitet och sexualitet har varit kriminaliserad, sjukdomsförklarad och ofta framstått som avvikande, är extra utsatta. I och med att kunskapen om HBTQ-personer situationer ökar både nationellt och i Uppsala kommun vågar fler och fler personer att vara öppna med sin HBTQ-identitet. Äldrenämnden vill säkra att alla, inklusive äldre HBTQ-personer, ska känna sig välkomna och inkluderade till kommunens verksamheter och ska känna sig trygga med att bli professionellt bemötta.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I handlingsplanen för äldrevänlig stad och i samverkan med andra berörda parter ta fram förslag på åtgärder för att motverka ålderism samt beakta ett intersektionellt perspektiv.	Kommunens handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter (KS 2017)	Ökade kunskaper om ålderism och användandet av stereotyper i samhället.
Utifrån handlingsplan för äldrevänlig stad och i samverkan med andra berörda parter genomföra åtgärder för att motverka ålderism samt beakta ett intersektionellt perspektiv.	Kommunens handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter (KS 2017)	Ökad respekt för äldre. Minskad diskriminering och förekomst av stereotyper på grund av ålder och andra diskrimineringsgrunder. Medvetandegörande av ålderismen i samhället
Inom ramen för utredning inom öppna förebyggande insatser utreda hur verksamheten arbetar för att motverka diskriminering och rasism.	Riktlinje för Uppsala kommuns normkritiska arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR, CEMR-artikel 6 och 10.	Ökade kunskaper om hur nämndens öppna förebyggande insatser arbetar för att motverka diskriminering och rasism. Medvetandegörande bland chefer och personal om hur diskrimineringsarbetet ser ut inom nämndens öppna förebyggande insatser Medvetandegörande av behovet av ett normkritiskt förhållningssätt inom nämndens verksamheter

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Genom medverkan i HBTQ-utbildning öka kunskaperna kring HBTQ och äldre bland nämndens medarbetare.	Kommunens handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter (KS 2017)	Ökade kunskaper om hur normer och stereotyper kring sexualitet påverkar vårt bemötande och vår arbetsmiljö. Minskad diskriminering och förekomst av stereotyper på grund av sexualitet.
Genomföra HBTQ-certifiering av träffpunkterna (egen regi)	Kommunens handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter (KS 2017)	Ökade kunskaper om hur normer och stereotyper kring sexualitet påverkar vårt bemötande och vår arbetsmiljö. Minskad diskriminering och förekomst av stereotyper på grund av sexualitet.
Genomföra HBTQ-certifiering av minst två vård- och omsorgsboenden (egen regi)	Kommunens handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter (KS 2017)	Ökade kunskaper om hur normer och stereotyper kring sexualitet påverkar vårt bemötande och vår arbetsmiljö. Minskad diskriminering och förekomst av stereotyper på grund av sexualitet.
Utveckla styrningen för ett mer normkritiskt förhållningssätt inom nämndens verksamheter (gäller både egen regi och externa utförare)	Kommunens handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter (KS 2017)	Ökade kunskaper om hur normer och stereotyper påverkar vårt bemötande och vår arbetsmiljö. Minskad diskriminering och förekomst av stereotyper.

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut om framtagna åtgärder i handlingsplanen kopplat till ålderism och beaktande av ett intersektionellt perspektiv.

Uppföljning: Rapportering vid årsbokslut om diskriminerings-/inkluderingsarbete inom nämndens öppna förebyggande insatser inom ramen för utredning inom området.

Uppföljning: Rapportering per tertial om status för arbetet med HBTQ-certifiering för träffpunkterna och vård- och omsorgsboenden, samt medverkan i HBTQ-utbildningar.

Uppdrag 8.6: Öka samverkan mellan kommunen och föreningslivet genom Lokal överenskommelse med föreningslivet – LÖK, för att bland annat bidra till folkbildning och delaktighet

Den lokala överenskommelsen (LÖK) tecknades 2013 och består av ett antal principer och åtaganden för kommunen och anslutna föreningar. Under hösten 2017 tas förslag på nya och reviderade åtaganden fram i samarbete mellan föreningslivet och Uppsala kommun.

Under 2018 kommer äldrenämnden att arbeta med att fördjupa samverkan med föreningslivet med den reviderade överenskommelsen som grund. Behov finns bland annat av att utveckla mer strukturerade samverkansformer mellan nämnden och föreningslivet och kartlägga hur föreningar som vänder sig till nämndens målgrupper ser på samverkansmöjligheter med nämnden och hur dessa kan utvecklas. Kunskaperna om den lokala överenskommelsen behöver också utvecklas i samband med att den nya överenskommelsen antas av kommunen och föreningslivet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla samverkansmöjligheter mellan föreningslivet och nämnd/förvaltning utifrån reviderad lokal överenskommelse (LÖK)	Lokal överenskommelse med föreningslivet (LÖK) (KF 2013)	Ökad samverkan mellan föreningslivet och nämnd/förvaltning.
Utveckla samverkansmöjligheter mellan nämnd/förvaltning och idrottsrörelsen för ökad folkhälsa för målgruppen	Lokal överenskommelse med föreningslivet (LÖK) (KF 2013)	Ökad samverkan mellan nämnd/förvaltning och idrottsrörelsen.

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering per årsbokslut om antalet föreningar inom äldreområdet som är anslutna till lokal överenskommelse med föreningslivet (LÖK)

Uppföljning: Genomförande av enklare enkät till föreningar som riktar sig till nämndens målgrupper om hur dessa ser på samverkan med äldrenämnden. Rapportering av enkäten görs vid årsbokslut.

Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning	Trend
Antal föreningar inom äldreområdet som är anslutna till lokal överenskommelse med föreningslivet (LÖK)	6	-	öka	

Uppdrag 8.7: Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättsäker och digital informationshantering

Informationshanteringsplanens syfte är att klassificera, kvalitetssäkra och underlätta hanteringen av kommunens information och handlingar, från det att de inkommer och upprättas tills det att de arkiveras eller gallras. Under 2018 kommer ny lagstiftning GDPR¹⁰ att införas på området och det är viktigt att nämnden tar ställning till hur den kan komma att påverka den informationshantering som sker i omsorgsarbetet. Nämnden förutsätter att det kommer ytterligare riktlinjer kring hur detta arbete ska bedrivas så att det sker på samma sätt i kommunens olika delar.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättsäker och digital informationshantering samt möter kommande lagstiftning.		En mer effektiv, rättsäker och digital informationshantering
Uppföljning och indikatorer		
Uppföljning : Rapportering per tertial om status för informationshanteringsplanens framtagande och implementering.		

¹⁰ Allmänna dataskyddsförordningen nr 2016/679 (General Data Protection Regulation)

Uppdrag 8.8: Utifrån landsbygdsprogrammet öka delaktigheten och inflytande inom lämpliga områden med framtagen metod för medborgarbudget

Landsbygdsprogrammets syfte är att beskriva förväntade strategier och effekter för hur målet att Uppsala kommun ska vara en av Sveriges bästa landsbygdskommuner kan uppnås. Programmet är ett övergripande styrdokument för den kommunala organisationen som sätter ramarna för och prioriterar inom kommunens arbete med landsbygdsfrågor.

Äldrenämnden följer kommunstyrelsens arbete under 2018 med medborgarutveckling inom landsbygdsutveckling. Nämnden avvaktar dock med att formulera och inleda nämnspecifika åtgärder utifrån medborgarbudget, tills dess att de kommungemensamma förutsättningarna har tydliggjorts. Under 2018 kommer äldrenämnden istället att fokusera på att genomföra för nämnden aktuella åtgärder i handlingsplanen till landsbygdsprogrammet.

Inom ramen för äldreperspektivet är det viktigt att äldre har möjlighet att bo kvar i sin närmiljö. I dagsläget finns brist på främst mindre hyresrätter, trygghetsbostäder och seniorbostäder på landsbygden. Detta försvårar kvarboende inom bygden för äldre som vill flytta från sitt hus till en mindre lägenhet.

Tillgången till service i orterna och på landsbygderna har minskat i stora delar av kommunen under de senaste decennierna. Det gäller både skattefinansierad och kommersiell service. Tillgång till basservice behöver därför stärkas, genom att bibehålla och utveckla servicefunktioner på kommunens landsbygder. I detta kommer äldrenämnden att vara delaktig inom ramen för arbetet med kommunens landsbygdsprogram.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
I samverkan med andra berörda nämnder genomföra aktuella åtgärder i handlingsplanen till landsbygdsprogrammet	Landsbygdsprogram (KF 2017)	Beaktande av äldreperspektivet i kommunens landsbygdsutveckling med särskilt tonvikt på att det ska vara möjligt att bo kvar i sin bygd när man blir äldre.

Uppföljning och indikatorer

Uppföljning: Rapportering per tertial av de åtgärder där äldrenämnden står som ansvarig/berörd (i handlingsplanen till landsbygdsprogrammet) om huruvida detta sker enligt tidplanen i handlingsplanen.

Uppföljning: Rapportering per årsbokslut om antalet trygghets- och seniorbostäder på kommunens landsbygder

Uppföljning: Rapportering per tertial om projekt med servicepunkter på kommunens landsbygder.

Indikatorer	Nuvärde	Jämförvärde	Målsättning	Trend
Antalet trygghets- och seniorbostäder på kommunens landsbygder	141	-	350	➔

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 9

Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Att vara en attraktiv arbetsgivare är en av grundförutsättningarna för att kunna erbjuda invånare välfärdstjänster och service av god kvalitet. För att rekrytera och behålla medarbetare och chefer är det viktigt att säkra en hållbar arbetsmiljö och goda utvecklingsmöjligheter. Med en samlad HR-organisation möjliggörs genomförandet av kommungemensamma strategier och utvecklingsinsatser inom kompetens-, personal- och ledarförsörjning.

Uppsalaregionen är en tillväxtregion med god tillgång på arbetskraft. Det finns också ett fortsatt intresse för yrken med hög grad av samhällsnytta. Det ger ett gynnsamt kompetensförsörjningsläge för Uppsala kommun. Men med fler äldre invånare, fortsatt tillväxt och ökad rörlighet bland befolkningen förändras servicebehovet.

En stor utmaning är därför att säkerställa rätt kompetens på rätt plats nu och framåt. Tillväxt och demografiska förändringar kommer öka och förändra behoven av stöd, vård och omsorg. Redan idag är en del kompetenser svåra att rekrytera och behålla. Därför behöver kommunen profilera sig som attraktiv arbetsgivare.

Att rekrytera och behålla goda chefer och ledare är också avgörande för att kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare. Cheferna har en nyckelposition i det löpande arbetet med att ställa om verksamhet, kompetens och organisation i förhållande till förändrade servicebehov.

Kommunen som arbetsgivare ska vara inkluderande och normkritisk. Det finns potentiella medarbetare som står långt från arbetsmarknaden som med rätt förutsättningar kan bidra. Som arbetsgivare ska kommunen även tillämpa ett normkritiskt förhållningssätt för att motverka förekomsten av stereotyper och diskriminering.

I den nationella kvalitetsplanen för äldreomsorgen som presenterades i mars 2017 föreslås en rad åtgärder för att säkra kompetensförsörjningen med olika mål på kort och lång sikt. Det gäller bland annat andel personal med undersköterskeutbildning och det maximala antalet anställda under en verksamhetschef. Likaså föreslås legitimationskrav för undersköterskor. Stimulansmedel förväntas komma inom identifierade utvecklingsområden.

Kommunstyrelsen har i egenskap av sin funktion som arbetsgivarnämnd antagit följande mål som äldrenämnden ställer sig bakom:

Kommunstyrelsens mål: Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv där alla medarbetare mår bra och kan göra skillnad, arbeta tillsammans och välkomna nyskapande

Äldrenämnden kommer arbeta med följande åtgärder för att bidra till måluppfyllelse av kommunstyrelsens mål och de egna kraven på en fungerande arbetsmiljö som verktyg för att nå målen på övergripande nivå:

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden	Uppföljning
Antalet medarbetare med upprepad korttidsfrånvaro ska minska	Kommunstyrelsens mål 2018	Minskad korttidsfrånvaro och bättre hälsa hos personalen	I samband med årsbokslut
Utveckla verksamhetsstyrningen och verksamhetsuppföljning kopplat till verksamhetens uppdrag.	En förvaltningsintern handlingsplan kommer att tas fram som stöd för arbetet	Tydligare samordning av styrsignaler som kan underlätta för chefer att tydliggöra mandat och uppdrag samt stärka möjligheten att ta ansvar för arbetsmiljön	I samband med årsbokslut
Säkerställa att nämndens delegationsordning är implementerad och känd samt att samtliga delegater har rådighet.	Nämndens delegationsordning	Tydligare samordning av styrsignaler som kan underlätta för chefer att tydliggöra mandat och uppdrag samt stärka möjligheten att ta ansvar för arbetsmiljön	Genomförandet ska ske under året och avrapporteras i årsbokslut
Utveckla den fackliga samverkan med berörda organisationer		Mer hållbar arbetsmiljö för nämndens medarbetare	I samband med årsbokslut
Följa upp medarbetarundersökningen för år 2017 och föreslå åtgärder utifrån denna.		Åtgärderna ska ha som syfte att i förlängningen stärka arbetsmiljön och förbättra nästa års resultat i medarbetarundersökningen	Avrapporteras till nämnden i samband med att detta genomförs i förvaltningen. Samlad rapportering i samband med årsbokslut.
Genomföra åtgärder enligt framtagen kompetensförsörjningsplanen	Kompetensförsörjningsplan	Stärkt tillgång till relevant kompetens	Åtgärden stäms av tertiälvís och följs upp i samband med årsbokslut.

Vidare har nämnden erhållit följande uppdrag inom inriktningsmål 9.

Uppdrag 9.1: Intensifiera arbetet med att skapa attraktiva villkor för nuvarande och kommande bristyrken

Den demografiska utvecklingen, med ett ökat antal äldre personer i behov av vård och omsorg, gör att äldrenämnden behöver rekrytera många nya medarbetare de kommande åren. Nämndens utmaning är att ta vara på och ytterligare främja intresset för arbete inom vård och omsorg, samt erbjuda en god arbetsmiljö och möjligheter till en långsiktig professionell utveckling.

Samtidigt som välfärden har kompetensförsörjningsbehov är andelen män i välfärdsyrken låg, särskilt inom vård- och omsorg. En breddad rekrytering är därför en del av lösningen för den framtida personalförsörjningen, där normer och attityder kring kön och kompetens som begränsar kvinnors och mäns studie- och yrkesval utmanas.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden	Uppföljning
Genomföra åtgärder enligt framtagen kompetensförsörjningsplanen	Kompetensförsörjningsplan	Stärkt tillgång till relevant kompetens	Åtgärden stäms av tertialvis och följs upp i samband med årsbokslut.
Säkerställa att arbetet med kompetensförsörjningsplanen präglas av ett normkritiskt förhållningsätt och motverkar förekomsten av stereotyper.	Den europeiska deklARATIONEN för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklARATIONEN) artikel 6 och 10.	Stärkt tillgång till relevant kompetens	I samband med årsbokslut
Utveckla den verksamhetsförlagda utbildningen och nämndens samarbete med arbetsförmedling och utbildningsanordnare.		<p>Ökade kunskaper om senaste forskningen och evidensbaserade behandlingsmetoder (via studenter och elever) till verksamheten.</p> <p>Kunskapsimplementering och kontinuerlig kompetensutveckling bland verksamheterna.</p> <p>Fler elever/studenter klarar sina kursmål och lockas tillbaka till yrket efter VFU/APL.</p> <p>Ökad attraktivitet att söka sig till bristyrken inom kommunens verksamheter.</p>	I samband med årsbokslut

Uppdrag 9.2: Säkra kompetensförsörjningen genom att genomföra åtgärder för att behålla och rekrytera kompetenta medarbetare i en hållbar arbetsmiljö

En av nämndens största risker handlar om att rekrytera, behålla och utveckla kompetensen inom ett område där konkurrensen om tillgängliga kompetenser är stor. I syfte att möta utmaningarna har en kompetensförsörjningsplan för omsorgen tagits fram.

Redan idag arbetar kommunen på ett samordnat sätt med arbetsmiljön genom det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM). Rutiner och riktlinjer finns i den kommungemensamma Arbetsmiljöguiden och uppföljning av arbetsmiljöarbetet sker systematiskt med stöd av HR-specialister på kommunledningskontoret. Vad gäller ledningssystem är egenregin certifierad både vad gäller kvalitet (ISO 9001) och miljö (ISO 14001). Med ett certifierat ledningssystem för arbetsmiljö ser nämnden ytterligare möjligheter att stärka förutsättningarna för att på ett systematiskt sätt leda, styra och utveckla organisationens arbetsmiljöarbete, samt fånga kvalitetsbrister kopplade till arbetsmiljö.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden	Uppföljning
Genomföra åtgärder enligt framtagna kompetensförsörjningsplanen	Kompetensförsörjningsplan	Stärkt tillgång till relevant kompetens	Åtgärden stäms av tertiälviss och följs upp i samband med årsbokslut
Säkerställa att arbetet med kompetensförsörjningsplanen präglas av ett normkritiskt förhållningsätt och motverkar förekomsten av stereotyper.	Den europeiska deklara-tionen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklara-tionen) artikel 6 och 10.	Stärkt tillgång till relevant kompetens	I samband med årsbokslut
Påbörja arbetet med certifiering av arbetsmiljö		Förbättrad arbetsmiljö för nämndens medarbetare	I samband med årsbokslut

Uppdrag 9.5: Intensifiera arbetet med att åtgärda strukturella löneskillnader på grund av kön

Äldreomsorgen är en bransch med kvinnodominans i de flesta yrkesroller, men med övervägande män inom andra mindre vanliga yrkesroller. Genomlysningar har visat att män oftare har fördelar i lönekonkurrensen än kvinnor, både i områden med övervägande mängd män och i områden med övervägande mängd kvinnor. Äldrenämnden avser intensifiera arbetet under året i syfte att komma tillrätta med strukturellt grundade löneskillnader.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden	Uppföljning
Utifrån genomförd lönekartläggning/löneanalys öka möjligheten att kunna åtgärda eventuella strukturella löneskillnader p.g.a. kön.	Den europeiska deklarationen för jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) artikel 11.	Minskade strukturella löneskillnader på grund av kön	I nästa års lönekartläggning /analys

Uppdrag 9.11: Stärka studenters jobb- och karriärmöjligheter (i Uppsala kommun) genom samverkan med universiteten inom ramen för studentmedarbetaransättning, samt öppna för fler möjligheter för studentmedarbetare inom Uppsala kommuns verksamheter

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden	Uppföljning
Skapa förutsättningar för att ta emot nyexaminerade undersköterskor från regionens gymnasieutbildningar enligt överenskommelse.		Fler kvalificerade nyrekryterade	Åtgärden stäms av tertiälvís och följs upp i samband med årsredovisningen
I samverkan med universitet undersöka vilka uppdrag inom äldreförvaltningen som kan vara aktuella för studentmedarbetaransättning.		Avlastning/attraktiv arbetsgivare	Åtgärden stäms av tertiälvís och följs upp i samband med årsredovisningen
Undersöka möjligheterna att anordna praktikplatser i samverkan med universitetet och eventuellt rekrytera praktikanter från t.ex. relevanta mastersprogram.		Möjlig tillgång till kompetens och resurser på ett nytt sätt som kan berika organisationen i övrigt.	Åtgärden stäms av tertiälvís och följs upp i samband med årsredovisningen

I övrigt inväntar äldrenämnden vidare instruktioner kring följande uppdrag som kommer genomföras under året i samarbete med kommunledningskontoret:

Uppdrag 9.8: I ökad utsträckning agera för en inkluderande arbetsmarknad

Budget 2018

Äldrenämnden har för 2018 tilldelats en budgetram på 1 793 213 tkr (1 693 849 tkr för 2017). Budgetramen för 2018 inkluderar en volymkompensation hänförlig till beräknad demografisk utveckling (ökning) av äldre över 65 år och en priskompensation om sammanlagt 3 procent. Tillsammans med volym- och priskompensation inbegriper budgetramen också ett effektiviseringskrav på 1,4 procent för nämnden 2018. Nedan sammanfattas tilldelad budgetram per verksamhet och ökningen av denna mellan 2017 och 2018.

Tabell Budgetram per verksamhet

Budgetram, tkr	Beslutad inför 2017	Beslutad juni 2017	Prognos nettokostnader 2017	Budgetram 2018	Skillnad i budgetram för 2018
Politisk verksamhet	1 348	1 348	938	1 369	1,6%
Förebyggande insatser	57 889	54 248	60 730	58 679	8,2%
Ordinärt boende	694 533	700 158	768 066	740 230	5,7%
Särskilt boende	953 937	938 095	919 818	992 935	5,8%
Summa kommunbidrag	1 707 707	1 693 849	1 749 552	1 793 213	5,9%

Sedan det skett ett ombudgeteringsärende under året skiljer sig den tilldelade beslutade budgetramen inför 2017 och den beslutade ramen för slutet av året. Kolumnen längst till höger i tabellen ovan förklarar uppräkningsökningen av budgetramen mellan 2017 och 2018 per verksamhet.

I nedan tabell sammanfattas nämndens budgeterade intäkter och kostnader för 2018. Till första nämndmötet 2018 kommer också en mer detaljerad redovisning av budgeten ske för respektive verksamhet som betingar kommunbidrag.

Äldrenämndens budget 2018

Äldrenämnden 2018	Budget 2018	Prognos 2017	Budget 2017
<i>Belopp i Tkr</i>			
Taxor och avgifter	126 368	121 966	114 752
Bidrag motpart Stat	103 481	128 799	76 314
Övriga intäkter exkl motpart Kommun	30 520	34 956	31 470
Övriga intäkter motpart Kommun	79 338	81 881	104 307
Summa intäkter	339 707	367 602	326 843
Verksamhetens kostnader	-2 128 040	-2 113 112	-2 030 212
Avskrivningar	-4 584	-3 756	-3 901
Summa kostnader	-2 132 624	-2 116 868	-2 034 113
Finansiella intäkter	2	2	0
Finansiella kostnader	-299	-286	-437
Summa nettokostnader¹	-1 793 213	-1 749 551	-1 707 707
Politisk verksamhet	1 369	1 348	1 348
Öppna insatser för äldre	58 679	54 248	57 889
Vård och omsorg om äldre enligt SoL och HSL	1 733 165	1 638 253	1 648 470
Summa kommunbidrag	1 793 213	1 693 849	1 707 707
Resultat	0	-55 702	0

¹ Nämnders nettokostnader omfattar även finansiella kostnader och intäkter.

Nämndens investeringsbudget 2017 - 2020

Äldrenämnden	2017	2018	2019	2020
Budget investeringar, <i>mnr</i>	14	14	17	13

Bilaga 1 Styrdokument

I denna bilaga finns en sammanställning av de politiskt beslutade planer och program som innehåller åtgärder riktade till äldrenämnden.

Avfallsplan för Uppsala kommun 2014-2022
Biblioteksplan (KS 2016)
Drogpolitiskt program (KS 2013)
Fördjupad översiktsplan för södra staden (KF 2016)
Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism (KS 2017)
Handlingsplan mot våld i nära relationer (KF 2016)
Idrott- och fritidspolitiska programmet (KF 2015)
Innerstadsstrategi (KF 2016)
Krisledningsplan (KS 2015)
Landsbygdsprogram (KF 2017)
Ledningsplan inför och vid allvarlig störning (KF 2017)
Miljö- och klimatprogram (KF 2014)
Minoritetspolicy (KF 2011)
Näringslivsprogram (KF 2017)
Platsvarumärkesplattform för platsvarumärket Uppsala (KS 2016)
Planprogram för Gottsundaområdet med fokus på social hållbarhet (KS 2015)
Policy för hållbar utveckling (KF 2017)
Policy och strategisk plan för IT-utveckling och digitalisering (KF 2015)
Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning (KF 2016)
Program för kommunalt finansierad verksamhet (KF 2016)
Reglemente för intern kontroll inom Uppsala kommun och dess helägda bolag (2000)
Reglemente för styrelser och nämnder (KF 2014)
Riktlinjer för bostadsförsörjning (KS 2016)
Riktlinjer för medborgardialog (KS 2017)
Riktlinjer för nämnder och bolagsstyrelser verksamhetsplanering och uppföljning samt interna kontroll (KS 2016)
Riktlinjer för premiering och priser i Uppsala kommun (KS 2016)
Riktlinjer för riskhantering (KS 2016)
Riktlinjer för sociala investeringar (KS 2016)
Riktlinje för normkritiskt arbete för ökad jämställdhet enligt CEMR (KS 2017)
Säkerhetspolicy (KF 2012)
Upphandlingspolicy (KF 2014)
Varumärkesplattform för varumärket Uppsala (KS 2016)
Överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun (KF 2013)
Överenskommelse om samverkan kring personer med psykisk funktionsnedsättning i Uppsala län (KF 2013)
Översiktsplan (KF2016)

Bilaga 2 Uppföljningsplan

Inledning

Föreliggande text beskriver kortfattat den uppföljning som kommer ske kopplat till mål och uppdrag i verksamhetsplanen för äldrenämnden 2018. Se respektive målområde och uppdrag i löptext för mer detaljer kring planerad uppföljning.

Äldrenämndens uppföljning

Nämndens uppföljning av föreliggande verksamhetsplan sker månadsvis, tertialvis och årsvis. Vid delårsuppföljning och årsbokslut bedömer nämnden i vilken mån den bidragit till att förverkliga kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag samt nämndens egna mål. Vid avvikelser från planerad aktivitet vidtas lämpliga åtgärder. Vid årets slut görs en samlad uppföljning med fokus på verkställighet som utgör en del av nämndens årsberättelse.

Nämnden följer upp det ekonomiska läget kontinuerligt och redovisar ett periodiserat resultat månadsvis. Detta innebär att nämnden varje månad (februari-november utom juni) jämför det ackumulerade resultatet med budget och gör en helårsprognos. En fördjupad uppföljning per verksamhetsområde och delverksamhet sker per mars, per augusti samt i årsbokslut. Om uppföljningen visar avvikelser mot förväntat resultat beslutar nämnden även här om åtgärder.

Därutöver genomförs avtals och uppdragsuppföljning, som avrapporteras i enlighet med avtalsuppföljningsplanen som togs i äldrenämnden i december 2017.

På övergripande nivå genomförs även viss uppföljning och analys kopplat till omvärlden – hur ser Uppsala kommuns äldreomsorg ut i jämförelse med andras? Hur upplever brukare omsorgen osv? Sådan jämförande analys genomförs kontinuerligt under året i syfte att lära och förbättra.

Under 2018 avser nämnden utveckla styrsystem och uppföljningen av densamma i syfte att stärka kvalitet både i styrning och uppföljning, ändamålsenlighet samt tydlighet kopplat till både ekonomiska och verksamhetsrelaterade mål och resultat.

I övrigt gäller för äldrenämndens uppföljning att:

- Nyttan av uppföljningen ska överträffa kostnaderna för den, även om en strikt ekonomisk kalkyl inte kan tas fram.
- Uppföljningen ska utgå från tillförlitliga och dokumenterade källor.
- Uppföljningen ska sträva efter att synliggöra och analysera skillnader och därmed upptäcka var det kan finnas förbättringspotential. Skillnader mellan kvinnor och män ska, om möjligt, alltid synliggöras. Andra skillnader kan vara mellan barn, unga och vuxna, mellan geografiska områden eller mellan utförare.

Bilaga 3 Nämndens nyckeltal

Se respektive målområde och uppdrag i löptext för indikatorer och nyckeltal inom respektive område. I de fall nyckeltal eller indikator saknas så kan detta bero på att måluppfyllelsen inte låter sig fångas på det sättet. Uppföljningen och hanteringen av strategiska nyckeltal kommer att utvecklas vid äldrenämnden under 2018 och kompletterande information tillkommer under året.

Bilaga 4 Internkontrollplan

Se särskild separat bilaga.